

Univerzita Palackého v Olomouci
Právnická fakulta

Kristýna Poláková

**Nepřímé způsoby vymožení pohledávky -
Výkon rozhodnutí pozastavením řidičského oprávnění a ukládáním pokut**

Diplomová práce

Olomouc 2015

Já, níže podepsaná Kristýna Poláková, autorka diplomové práce na téma „Nepřímé způsoby výkonu rozhodnutí - výkon rozhodnutí pozastavením řídičského oprávnění a ukládáním pokut“, která je literárním dílem ve smyslu zákona č. 121/2000 Sb., dávám tímto jako subjekt údajů svůj souhlas ve smyslu § 4 písm. e) zákona č. 101/2000 Sb., správci:

Univerzita Palackého v Olomouci, Křížkovského, Olomouc 772 00, Česká republika

ke zpracování osobních údajů v rozsahu: jméno a příjmení v informačním systému, a to včetně zařazení do katalogů, a dále k zpřístupnění jména a příjmení v katalogích a informačních systémech UP, a to včetně neadresovaného zpřístupnění pomocí metod dálkového přístupu. Údaje mohou být takto zpřístupněny uživatelům služeb Univerzity Palackého. Realizace zpřístupnění zajišťuje ke dni podání tohoto prohlášení vnitřní složka UP, která se nazývá informační centrum UP.

Souhlas se poskytuje na dobu ochrany autorského díla dle zákona č. 12/2000 Sb.

Prohlašuji, že moje osobní údaje výše uvedené jsou pravdivé.

Prohlašuji tímto, že jsem celou práci vypracovala samostatně s použitím literatury, jejíž seznam je uveden na konci diplomové práce.

V Olomouci dne 20. dubna 2015

.....
Kristýna Poláková

Poděkování

Na tomto místě bych chtěla poděkovat vedoucí mé diplomové práce JUDr. Janě Kriváčkové, Ph.D. za odborné vedení, trpělivost a ochotu, kterou mi v průběhu zpracování této práce věnovala.

Také bych ráda poděkovala referentce Městského úřadu Lanškroun, odboru dopravy a silničního hospodářství, Heleně Polákové za věcné připomínky při psaní této práce.

Obsah

Seznam použitých zkratk	5
1. Úvod	6
2. Obecná charakteristika	8
3. Exekuce pozastavením řidičského oprávnění	11
3.1. Obecně	11
3.2. Legislativní proces	12
3.3. Právní úprava	13
3.3.1. Úprava exekučního řádu	13
3.3.2. Úprava zákona o provozu na pozemních komunikacích	14
3.4. Ustanovení § 71a Exekučního řádu	15
3.4.1. Základní podmínky institutu	16
3.4.2. Procesní ustanovení	19
3.5. Zahraniční právní úprava	26
3.6. Účinnost	29
4. Výkon rozhodnutí ukládáním pokut	31
4.1. Obecně	31
4.2. Historie	32
4.3. Právní úprava podle OSŘ	33
4.4. Právní úprava v EŘ	39
4.5. Výkon rozhodnutí o péči o nezletilé děti	41
5. Závěr	44
6. Bibliografie	47
Abstrakt	51
Abstract	52
Seznam klíčových slov	53
List of keywords	53
Příloha č. 1: Žádost o informace Exekuční komora České republiky	54
Příloha č. 2: Odpověď mluvčí Exekuční komory ČR	55
Příloha č. 3: Žádost o informace Ministerstvo spravodlivosti SR	56
Příloha č. 4: Odpověď Ministerstvo spravodlivosti SR	57
Příloha č. 5: Žádost o informace Městský úřad Lanškroun	60
Příloha č. 6: Odpověď Městský úřad Lanškroun	61

Seznam použitých zkratk

EŘ - zákon č. 120/2001 Sb., zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád)
a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů

OSŘ - zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů

OZ - zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů

TZ - zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů

ZoPK - zákon č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách
některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů

ZZŘ- zákon č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních, ve znění pozdějších předpisů

1. Úvod

Pro téma své diplomové práce jsem si vybrala obor výkonu rozhodnutí a exekucí. V poslední době se počty nařízených exekucí sice snižují,¹ nicméně díky výrazné medializaci jednotlivých případů se divákům a čtenářům těchto médií může zdát, že naopak exekucí přibývá. I proto jsou exekuce v poslední době velmi diskutované téma, obzvláště pokud soud nebo exekutor nepostihuje přímo majetek, kterého se týká výkon rozhodnutí.

Jako obecné zařazení jsem si zvolila tzv. nepřímé způsoby výkonu rozhodnutí, kam spadají dva způsoby exekuce,² a to výkon rozhodnutí ukládáním pokut podle ustanovení § 351 OSŘ a exekuce pozastavením řídičského oprávnění podle ustanovení § 71a EŘ. Tyto dva instituty mají výrazný společný rys. Oba jsou pouze prostředkem pro splnění jiné povinnosti a exekučním titulem uložená povinnost se jimi vymáhá nepřímo.

Prvním nosným tématem je otázka pozastavování řídičského oprávnění pro neplatiče výživného na nezletilé dítě. Tento způsob exekuce byl do našeho právního řádu zaveden novelou exekučního řádu účinnou od 1. ledna 2013. Používá se tedy relativně krátkou dobu. V praxi se může zdát tento institut velmi sporný, přeci jenom vymáhanou pohledávkou jsou peníze, které se exekutor snaží vymáhat tím, že pozastaví řídičské oprávnění.

Druhým tématem je výkon rozhodnutí ukládáním pokut. Tento způsob je naopak zavedeným, tradičním. Proto je shrnut jeho vývoj a případné soudní rozhodování, které upřesňuje použití tohoto institutu.

Exekuce pozastavením řídičského oprávnění a výkon rozhodnutí ukládáním pokut jsou v současné právní úpravě dva rozdílné instituty. Liší se například dobou účinnosti institutů nebo jiným okruhem případů, na které dopadají. Jednotlivým kritériem je zde především to, že se jedná o nepřímé způsoby výkonu rozhodnutí. S přihlédnutím k výše uvedenému jsem si stanovila dvě hypotézy práce.

První hypotéza srovnává oba instituty v rámci právního řádu a také jejich zařazení v mezích právní úpravy. Určila jsem si proto tuto premisu: Výkon rozhodnutí ukládáním pokut a exekuce pozastavením řídičského oprávnění jsou rovnocennými způsoby výkonu rozhodnutí a jejich místo v právním řádu je ekvivalentní.

V rámci druhé hypotézy analyzuji jednotlivá ustanovení vztahující se k nepřímým způsobům výkonu rozhodnutí a stanovím si tuto domněnku: Právní úprava nepřímých

---

¹ BÁČOVÁ, Petra. *Počty exekucí klesají* [online]. ekcr.cz, 13. března 2013 [cit. 23. února 2015]. Dostupné na <<http://www.ekcr.cz/1/aktuality-pro-media/1086-pocty-exekuci-klesaji-13-3-2013?w=>>>.

² V praxi se termínem „výkon rozhodnutí“ označuje zejména postup soudu ve vykonávacím řízení, termínem „exekuce“ je pak rozuměn postup soudního exekutora. Nicméně oba tyto výrazy lze zaměňovat, a proto je budu ve své práci používat *promiscue*.

způsobů výkonu rozhodnutí v praxi nepřináší výkladové obtíže a poskytuje jasný právní základ bez nutnosti extenzivního výkladu jednotlivých ustanovení.

Výzkumné otázky jsem si stanovila pro každý institut zvlášť. Ve své práci hledám odpovědi na tyto otázky: Je dostatečné, že právní úprava pozastavení řídičského oprávnění se týká pouze výživného pro nezletilé děti? Je vhodné, že pokuty vybrané při výkonu rozhodnutí ukládáním pokut na základě ustanovení § 351 OSŘ připadají státu?

Jako hlavní metodu své práce využívám analýzy současné právní úpravy. V části, která se věnuje pozastavení řídičského oprávnění, pak komparuji českou právní úpravu se zahraniční, konkrétně právní úpravou Slovenska a Polska. Podle důvodové zprávy k návrhu zákona, kterým bylo pozastavení řídičského oprávnění zavedeno do EŘ, z těchto dvou států pocházela hlavní inspirace při tvorbě tohoto institutu. Se Slovenskem pak nelze opomenout blízkost našich právních řádů, kdy jsme měli až do roku 1993 stejný Občanský soudní řád,³ který se dnes liší pouze některými novelami.⁴

V úvodní kapitole si stanovím společnou charakteristiku nepřímých způsobů výkonu rozhodnutí, jejich odlišení od ostatních způsobů exekuce a některá zařazení pod jednotlivá dělicí kritéria. V následující kapitole se zaměřuji na pozastavení řídičského oprávnění, jeho přijímání, hlavní podmínky tohoto institutu a některé procesní aspekty. V závěru jej porovnám se zahraniční právní úpravou a případně předestřu možné návrhy na novelizaci. V další kapitole analyzuji výkon rozhodnutí ukládáním pokut. Zde se koncentruji hlavně na historii tohoto způsobu, jednotlivé podmínky nařizování a soudní rozhodování. Závěrem tento způsob porovnávám s dalším procesním prostředkem, kde je možnost ukládání pokut, a to výkonem rozhodnutí ve věcech péče soudu o nezletilé.

---

³ Aktuální znění: zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů

⁴ Tato simultánnost už nejspíše nebude mít dlouhého trvání, protože jak na Slovensku, tak v České republice již započaly práce na novém kodexu civilního práva procesního. Zatímco v České republice byla relativně nedávno jmenována rekodifikační komise, na Slovensku již dokončili paragrafované znění nového Civilního sporového poriadku. Viz například ŠÍNOVÁ, Renáta. *Srovnání změn v civilním procesu v ČR a SR* [online]. pravni prostor.cz, 4. září. 2014 [cit. 30. března 2015]. Dostupné na <<http://www.pравниprostor.cz/clanky/procesni-pravo/k-srovnani-zmen-v-civilnim-procesu-v-cr-a-sr>>.

2. Obecná charakteristika

Nepřímé způsoby výkonu rozhodnutí jsou takové způsoby, kde není postihována přímo věc nebo právo, které je specifikováno v pohledávce.⁵

Vzhledem k charakteru postihované pohledávky, se k vymáhání této pohledávky u nepřímých způsobů výkonu rozhodnutí využívá zvláštního způsobu nebo postupu, který nutí povinného ke splnění povinnosti obsažené ve vykonávaném rozhodnutí. A tedy splnění pohledávky zde vymáháme náhradním způsobem.

Například vymáhání peněžitého dluhu srážkami ze mzdy nebude nepřímým výkonem rozhodnutí, neboť srážky ze mzdy postihují peníze, které jsou zároveň i vymáhaným předmětem.

Mezi nepřímé způsoby lze pořadit způsob výkonu rozhodnutí ukládáním pokut podle ustanovení § 351 OSŘ a exekuci pozastavením řidičského oprávnění podle ustanovení § 71a EŘ. Výkon rozhodnutí ukládáním pokut nalezneme i v ZZŘ, v části týkající se péče soudu o nezletilé děti, konkrétně v ustanovení § 502 ZZŘ.

K dalším ze způsobů, které nepřímo postihují vymáhaný předmět, můžeme zařadit i zřízení zástavního práva na nemovité věci. Zřízení zástavního práva na nemovité věci může jako vedlejší účinek působit tlak na dlužníka, aby splnil povinnost a nedošlo k prodeji nemovitosti. Pokud by hlavní motivací zřízení zástavního práva bylo splnit povinnost, mohly by se tím naplnit znaky nepřímého způsobu výkonu rozhodnutí. Zřízení zástavního práva je však způsobem *sui generis*, a mezi nepřímé způsoby výkonu rozhodnutí jej neřadím, neboť hlavním účelem zde není vymožení pohledávky, ale pouze se zajišťuje možnost splnění do budoucna. Primárním účelem zde vždy bude zajištění majetku pro případný výkon rozhodnutí prodejem nemovité věci.

U nepřímých způsobů výkonu rozhodnutí můžeme naleznout výrazný společný rys. Těmito způsoby je na povinného vytvářen nátlak, který jej nutí ke splnění. Je působeno na jeho psychiku, vykonavatel rozhodnutí zde zasahuje do jeho soukromé sféry, ať už ukládáním pokut, kdy postihuje majetkovou sféru, nebo pozastavením řidičského oprávnění, kdy zasahuje do jiného oprávnění dlužníka, a to oprávnění řídit motorová vozidla. Důležité zde bude, aby byl dlužník výkonem rozhodnutí opravdu zasažen. Proto v případě, kdy dlužník používá řidičský průkaz jenom jako druhý osobní doklad a reálně vůbec neřídí motorová vozidla, nebude z podstaty věci pozastavení řidičského oprávnění účinné. Stejně je tomu i

---

⁵ Pokud je pohledávka peněžítá, pak peníze, pokud je stanoveno vydání např. auta, pak se vede výkon rozhodnutí přímo pro vydání auta, ale existují pohledávky, které nelze takto přímo vymáhat, případně kdy jsou nepřímé způsoby výkonu rozhodnutí efektivnější.

u ukládání pokut. Pokud soud nebo exekutor budou ukládat nízké pokuty majetnému povinnému, bude mít povinný minimální motivaci k plnění, když mu vlastně výkon rozhodnutí nijak neublíží.

Důvodem pro ukládání pokut je fakt, že splnění dosažené povinnosti nelze dosáhnout jinak, než právě nátlakem na povinného. Neexistuje žádný jiný způsob výkonu rozhodnutí, který by byl v tomto případě použitelný.⁶ Rozsah povinností, které budou takto vymáhány, je široký a má pouze málo společných znaků.⁷ Proto zákonodárce musel nalézt nějaký způsob, kterým lze všechny tyto rozmanité povinnosti vymáhat.

V případě pozastavení řídičského oprávnění se nejedná o jediný možný způsob výkonu rozhodnutí. Jelikož se vymáhá peněžitá pohledávka, budou z podstaty věci použitelné všechny způsoby pro vymožení peněžité pohledávky. Zde byl úmysl zákonodárce řízen trochu jinými účely úpravy, a to zvýšením psychického tlaku na povinného, aby byl více nucen ke splnění povinnosti.

Pozastavení řídičského oprávnění může na povinného působit i výchovně. Dle znění zákona může být použito i jako první způsob výkonu rozhodnutí, a tedy před všemi ostatními způsoby. Takto vlastně povinného nutíme k samostatnému jednání a splacení dluhu ještě předtím, než bude přistoupeno k jinému způsobu výkonu rozhodnutí, například ke srážkám ze mzdy, nebo v nejzazším případě i k prodeji nemovité věci. Vzhledem k tomu, že se vymáhá výživné na nezletilé dítě, je v zájmu společnosti, oprávněného nezletilého dítěte a i dlužníka samotného, aby si povinný uvědomil potřeby dítěte a vyživovací povinnost plnil dobrovolně. Pozastavení řídičského oprávnění by v některých případech mohlo svým působením na povinného k takovému uvědomění vést.

Výchovná funkce s sebou ze své podstaty nese i trestající efekt. Uložení pokuty či případně pozastavení řídičského oprávnění jsou vlastně i takovým trestem za to, že dlužník neplní řádně a včas. Nicméně trestající funkce není v občanském soudním řízení úmyslná, je to spíše vedlejší efekt zvoleného způsobu výkonu rozhodnutí. Trestání dlužníka není, na rozdíl od řízení trestního, primárním účelem vykonávacího řízení.

Pozastavení řídičského oprávnění ale i ukládání pokut může mít také předstižnou, neboli preventivní funkci. Pro některé povinné by mohla být motivace ke splnění dluhu vyšší, pokud budou vědět, že v případě nesplnění pohledávky bude následovat zásah do jejich

---

⁶ V případě ukládání pokut k provedení prací a výkonů. Ukládání pokut ve věci péče soudu o nezletilé je od obecné úpravy odlišné, proto jej sem neřadím.

⁷ Jedním ze společných znaků bude například to, že vykonávané rozhodnutí nemůže provést nikdo jiný, než povinný. Navíc má povinný vykonat nějaké nepeněžité plnění, případně výkon nějakého práva strpět, nebo se něčeho zdržet.

soukromé sféry, ať už uložením pokuty, nebo pozastavením řídičského oprávnění. Myslím si, že zejména pro ty povinné, pro které je řídičský průkaz důležitý, a řízení vozidla je pro ně symbolem prestiže, bude více motivující plnit stanovenou vyživovací povinnost. Tito povinní budou raději vyživovací povinnost plnit dobrovolně a včas, aby nedošlo k pozastavení řídičského oprávnění. A stejně může působit i případné uložení pokuty při nesplnění prací a výkonů. Povinný spíše provede rozhodnutím uloženou povinnost, než aby musel plnit vymáhanou pohledávku a navíc platit pokutu státu.

Způsoby výkonu rozhodnutí obecně lze členit podle několika hledisek. Nepřímé způsoby výkonu rozhodnutí jsou sice jenom dva, ale následující klasifikace může názorně ilustrovat jejich podobnosti i odlišnosti.

Hlavní dělení způsobů výkonu rozhodnutí, které používá i dikce zákona, je členění podle druhu vymáhané pohledávky, kdy může být vymáháno plnění peněžité nebo nepeněžité. Ukládáním pokut se vymáhají nepeněžité pohledávky na provedení prací a výkonů, pozastavení řídičského oprávnění je nařizováno v případě vymáhání peněžité pohledávky, konkrétně výživného na nezletilé dítě.

Tyto způsoby lze dělit také podle subjektu, který jej nařizuje a provádí. Provádět výkon rozhodnutí může buď soud, nebo soudní exekutor. Exekuce pozastavením řídičského oprávnění bude vždy v pravomoci soudního exekutora, soud tuto možnost nemá. Naopak pokuty upravuje OSŘ i EŘ, a proto je může ukládat jak exekutor v rámci exekuce, tak i soud při jím vedeném vykonávacím řízení.

V obou případech se jedná o způsoby primární, tedy takové způsoby, u kterých není nutné před nařízením vyčerpat nějaký jiný způsob. Sekundární způsoby jsou pak takové, které se použijí v případě, kdy primární způsoby výkonu rozhodnutí nepostačují k uhrazení vymáhané pohledávky. U ukládání pokut to vychází z podstaty způsobu, kdy jiný způsob není možný. U pozastavení řídičského oprávnění tak normuje zákonodárce v ustanovení § 58 odst. 2 EŘ.

Následující kapitoly se zabývají právní úpravou, hlavními rysy institutů a dalšími souvislostmi u jednotlivých nepřímých způsobů výkonu rozhodnutí.

3. Exekuce pozastavením řídičského oprávnění

3.1. Obecně

Dne 1. ledna 2013 vešla v účinnost novela exekučního řádu provedená zákonem č. 396/2012 Sb., která do exekučního řádu přidala mimo jiné i další způsob provedení exekuce. Nově mohou exekutoři v určitých případech využít možnosti pozastavení řídičského oprávnění dlužníka.⁸

Specifika institutu dobře shrnuje komentář k exekučnímu řádu: *Tento způsob exekuce je svou podstatou zcela odlišný od ostatních způsobů – nejedná se totiž ani o realizační způsob, který vede k přímému vynucení povinnosti (jako je většina způsobů) a nejedná se ani o zajišťovací způsob exekuce (jako je exekutorské zástavní právo). Exekuce pozastavením řídičského oprávnění má v zásadě donucovací charakter a na jejím základě má být povinný omezen v běžném životě natolik, aby jej to přimělo k urychlené dobrovolné úhradě vymáhaného nedoplatku na výživném.*⁹

Tato novela přidala nový institut pouze do exekučního řádu, a nikoli do občanského soudního řádu, tudíž mohou pozastavovat řídičské oprávnění pouze exekutoři, a nikoli soud při soudním výkonu rozhodnutí.

Základní zmocnění exekutora pro použití institutu pozastavení řídičského oprávnění najdeme v ustanovení § 59 EŘ, které vyjmenovává způsoby provedení exekuce. Toto stanoví, že: *Exekuci ukládající zaplacení peněžité částky lze provést pozastavením řídičského oprávnění.* Na toto ustanovení navazuje ustanovení § 71a EŘ a stanoví další podmínky, které je nutné splnit, pokud chce exekutor zvolit tento způsob exekuce. Použití pozastavení řídičského oprávnění je možné pouze v případě, že se v exekuci vymáhá nedoplatek výživného na nezletilé dítě. V dalších odstavcích jsou popsány procesní okolnosti pozastavování řídičského oprávnění a také možnosti zrušení exekučního příkazu pozastavením řídičského oprávnění.

Na ustanovení exekučního řádu navazuje i úprava v zákoně o provozu na pozemních komunikacích,¹⁰ která stanoví následné povinnosti dlužníka a postup správních orgánů při evidenci řídičů.

---

⁸ Zjednodušenou definici pozastavení řídičského oprávnění podává zákon č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích ve svém ustanovení § 95 odst. 2: *Pozastavení řídičského oprávnění znamená, že držitel řídičského oprávnění nesmí po dobu platnosti tohoto pozastavení řídit motorová vozidla.*

⁹ KASÍKOVÁ, Martina. In KASÍKOVÁ, Martina a kol. *Exekuční řád. Komentář*. 3. vydání. Praha : C. H. Beck, 2013, 457 s.

¹⁰ Aktuální znění: zákon č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích, ve znění pozdějších předpisů

3.2. Legislativní proces

Pozastavování řídičského oprávnění při neplacení výživného v širším smyslu můžeme nalézt v návrhu zákona předloženém dne 19. ledna 2012,¹¹ kterým se mění zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník. Do trestního zákoníku bylo přidáno ustanovení § 196a, které umožní trestnímu soudu uložit přiměřené omezení spočívající ve zdržení se řízení motorových vozidel.¹² Novela měla zajistit, aby se věznice dále nepřepřelňovaly tzv. neplatiči alimentů. Již při přijímání tohoto pozměňovacího návrhu se prezident republiky vyjádřil k tomu, že považuje toto ustanovení za krajně sporné a novelu vetuje. Tak se dne 17. září 2012 stalo a prezident využil svého práva zákon nepodepsat a vrátil návrh zpět sněmovně.¹³

Tato událost byla jednou z příčin začlenění nového způsobu výkonu rozhodnutí pozastavením řídičského oprávnění do exekučního řádu. Navrhovatelé nové právní úpravy setrvali na svém názoru, že je potřebná přísnější regulace při vymáhání nezaplaceného výživného a že zamezení řízení motorových vozidel neplatičům by mohlo přinést kýžený efekt. Primární možností sice bylo, že Poslanecká sněmovna znovu podpoří svůj návrh a prezidentské veto přehlasuje, ale byla zde obava, že se mezi poslanci nenajde dostatečný počet hlasů. I proto byla připravena změna EŘ, kde měl podle návrhu přibýt nový způsob výkonu rozhodnutí pozastavením řídičského oprávnění. Návrh byl dokonce podán dne 6. června 2012, tedy ještě předtím, než prezident novelu trestního zákoníku skutečně vetoval.

Poslanecká sněmovna však na svém návrhu přidání ustanovení § 196a do trestního zákoníku setrvala a prezidentovo veto dne 7. listopadu 2012 přehlasovala, tudíž možnost zamezit řízení motorových vozidel dlužníkům (výživného na nezletilé dítě) nalezneme v EŘ, ale i v trestním zákoníku.

Institut exekuce pozastavením řídičského oprávnění byl předložen písemným pozměňovacím návrhem číslo 2606 poslance Pavla Staňka dne 6. června 2012 jako poslední pozměňovací návrh přijímané novely.¹⁴ Poslanecká sněmovna zákon v této podobě schválila a postoupila Senátu, který jej ale Poslanecké sněmovně vrátil zpátky. První komora Parlamentu však na svém návrhu setrvala, opětovně ho schválila a doručila prezidentovi k podepsání.

---

¹¹ Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky. *Sněmovní tisk č. 584, Novela z. - trestní zákoník* [online]. 2012 [cit. 5. 11. 2014]. Dostupné na <<http://www.psp.cz/sqw/historie.sqw?o=6&t=584>>.

¹² Nové ustanovení zní takto: *§ 196a Zvláštní ustanovení o trestání. Pachateli trestného činu zanedbání povinné výživy (§ 196) může soud uložit jako přiměřené omezení a přiměřené povinnosti uvedené v § 48 odst. 4 i přiměřené omezení, aby se zdržel řízení motorových vozidel. Toto přiměřené omezení soud uloží zejména tehdy, je-li důvodná obava, že povinnost uhradit dlužné výživné bude mařena nebo ztěžována.*

¹³ KLAUS, Václav. *Prezident vetoval novelu trestního zákoníku* [online]. klaus.cz, 17. 9. 2012 [cit. 5. 11. 2014]. Dostupné na <<http://www.klaus.cz/clanky/3186>>.

¹⁴ Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky. *Sněmovní tisk č. 537, Novela z. - občanský soudní řád* [online]. 2012 [cit. 5. 11. 2014]. Dostupné na <<http://www.psp.cz/sqw/historie.sqw?T=537&O=6>>.

Ačkoli prezident dne 17. září vetoval novelu trestního zákoníku, protože měl výhrady k tamnímu ustanovení § 196a, novelu exekučního řádu zahrnující výkon rozhodnutí pozastavením řídičského oprávnění exekutorem podepsal dne 9. října 2012.

Výsledkem snah zákonodárce byl do exekučního řádu institut exekuce pozastavením řídičského oprávnění nakonec přidán, a to zákonem č. 396/2012 Sb.¹⁵ Zákon byl vyhlášen dne 26. listopadu 2012 ve Sbírce zákonů v částce 145. Tato nová norma také významně zasáhla do vykonávacího řízení v obou hlavních procesních předpisech.^{16,17}

3.3. Právní úprava

Právní zakotvení najdeme ve dvou předpisech. Stěžejní úpravu obsahuje exekuční řád a podpůrnou procesní úpravu pro postup správních orgánů stanoví zákon o provozu na pozemních komunikacích.¹⁸

3.3.1. Úprava exekučního řádu

Základem úpravy EŘ je ustanovení § 71a, které se nachází v díle šestém („Exekuce pozastavením řídičského oprávnění“). Toto ustanovení jako základ celé úpravy je rozebráno v samostatné kapitole.

Související úpravu nalezneme v ustanovení § 49 odst. 1 písm. i) EŘ,¹⁹ které stanoví, jaké náležitosti musí obsahovat výrok exekučního příkazu při exekuci pozastavením řídičského oprávnění.

Další zmínku najdeme v ustanovení § 58 odst. 2 EŘ, které spadají do hlavy IV. exekučního řádu. V tomto ustanovení je stanoveno, které způsoby exekuce jsou primární a které sekundární. Primární způsoby jsou takové, které můžeme využít vždy a které by měly prvotně sloužit k úhradě pohledávky. Sekundární jsou ty, které může exekutor k provedení

---

¹⁵ Novela kupříkladu mění ustanovení Občanského soudního řádu týkající se dražby a správy nemovitosti a přidává povinnou předžalobní výzvu - Tuto upravuje ustanovení § 142a OSŘ: Žalobce, který měl úspěch v řízení o splnění povinnosti, má právo na náhradu nákladů řízení proti žalovanému, jen jestliže žalovanému ve lhůtě nejméně 7 dnů před podáním návrhu na zahájení řízení zaslal na adresu pro doručování, případně na poslední známou adresu výzvu k plnění; A není bez zajímavosti, že tento zákon měl mimo jiné zrušit dvoukolejnost výkonu rozhodnutí - K dvoukolejnosti viz: KOCIÁN, ŠOLC, BALAŠTÍK, ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘ, S.R.O. *Co se změnilo od 1. 1. 2013* [online]. epravo.cz, 7. 1. 2013 [cit. 5. 11. 2014]. Dostupné na <<http://www.epravo.cz/top/clanky/co-se-zmenilo-od-1-1-2013-88312.html>>. k čemuž nakonec nedošlo, neboť novela byla několikrát měněna pozměňovacími návrhy.

¹⁶ Občanský soudní řád a exekuční řád

¹⁷ BENEŠ, Ondřej, ŠERÁ, Michaela. *Několik poznámek k aktuálním změnám v exekučním řádu a zavedení povinné předžalobní výzvy* [online]. epravo.cz, 11. 1. 2013 [cit. 5. 11. 2014]. Dostupné na <<http://www.epravo.cz/top/clanky/nekolik-poznamek-k-aktualnim-zmenam-v-exekucnim-radu-a-k-zavedeni-povinne-predzalobni-vyzvy-88306.html>>

¹⁸ Aktuální znění: zákon č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích, ve znění pozdějších předpisů

¹⁹ Konkrétně stanoví, že *Výrok exekučního příkazu ukládajícího zaplacení peněžité částky musí rovněž obsahovat [...] sérii a číslo řídičského příkazu, jehož držitelem je povinné, jde-li o exekuci pozastavením řídičského oprávnění.*

exekuce použít až v případě, kdy nelze dosáhnout uspokojení pohledávky primárním způsobem (tyto způsoby provedení exekuce ze své povahy více zasáhnou dlužníkovu sféru, zákon vyjmenovává následující - prodej movitých věcí a nemovitých věcí a postižení závodu). Exekuci pozastavením řídičského oprávnění zákonodárce podle mého názoru nelogicky zařadil mezi primární způsoby exekuce a dal tímto exekutorům možnost pozastavit dlužníkovu řídičské oprávnění, aniž by využili jiných možností, například provedení exekuce srážkami ze mzdy. Mám za to, že vzhledem k závažnosti zásahu do práv dlužníka, měl být tento způsob exekuce zařazen mezi sekundární způsoby exekuce, a tedy být využíván až v těch případech, kdy je jasné, že pohledávka nebude uhrazena z primárních způsobů.

Poslední zmínku najdeme v následujícím ustanovení § 59 EŘ. Zákon zde taxativně vyjmenovává způsoby provedení exekuce, které může exekutor v exekučním řízení využít. Ustanovení § 59 odst. 1 písm. g) EŘ stanoví, že: *Exekuci ukládající zaplacení peněžité částky lze provést [...] pozastavením řídičského oprávnění.*

3. 3. 2. Úprava zákona o provozu na pozemních komunikacích

Zákon o provozu na pozemních komunikacích je předpisem správním. Ustanovení týkající se exekuce pozastavením řídičského oprávnění využijí zejména správní orgány na úseku dopravy a silničního hospodářství, nicméně jsou zde stanoveny i další povinnosti pro povinného, jako například odevzdat správnímu orgánu řídičský průkaz.

V ustanovení § 82 odst. 1 písm. f) ZOPK je stanoveno, že: *řídičské oprávnění lze udělit pouze osobě, která [...] není povinným v exekuci pozastavením řídičského oprávnění.* Z této podmínky vyplývá, že tomu, kdo je povinným v exekuci pozastavením řídičského oprávnění, nelze udělit nové řídičské oprávnění. Ustanovení má zabránit situacím, kdy by si povinný chtěl znovu udělat autoškolu a složit zkoušku z řízení motorového vozidla a odborné způsobilosti k řízení motorového vozidla²⁰ a získat nové řídičské oprávnění a takto obejít účinky exekučního příkazu.

Ustanovení § 113 odst. 1 písm. e) stanovuje tomu držiteli, kterému bylo pozastaveno řídičské oprávnění v řízení podle exekučního řádu, povinnost odevzdat řídičský průkaz. Z toho vyplývá další závazek pro povinného, který musí příslušnému orgánu státní správy

---

²⁰ Zákaz udělení řídičského oprávnění osobě, která je povinným v exekuci pozastavením řídičského oprávnění se vztahuje nejenom na skupiny exekutorem pozastavené, ale i na ostatní skupiny vozidel v exekučním příkazu nespécifikované. Nemůže tedy dojít ani k tomu, že by exekutorem bylo pozastaveno řídičské oprávnění skupiny B a povinný by namísto toho složil zkoušky například na skupinu A a požadoval by udělení nového řídičského oprávnění a vydání řídičského průkazu na tuto skupinu vozidel.

(obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností) odevzdat svůj řidičský průkaz²¹ poté, co mu byl doručen exekuční příkaz, ve kterém je specifikováno, zda a které skupiny řidičského oprávnění se povinnému pozastavují.

V následujícím ustanovení § 114 odst. 1 je normováno vrácení řidičského průkazu: [...] *zanikl-li účinek exekučního příkazu v exekuci pozastavením řidičského oprávnění, příslušný obecní úřad obce s rozšířenou působností vrátí držiteli řidičského oprávnění řidičský průkaz odevzdaný podle § 113 odst. 1 písm. b), c) a e) [...] bezodkladně [...] po doručení oznámení o zrušení exekučního příkazu nebo o skončení exekuce pozastavením řidičského oprávnění nebo poté, co pozastavení řidičského oprávnění pozbylo účinnosti.* Tedy pokud byl exekuční příkaz zrušen nebo exekuce byla skončena, může držitel řidičského oprávnění požadovat vrácení řidičského průkazu a příslušný obecní úřad obce s rozšířenou působností mu jej po doručení oznámení o zrušení příkazu/skončení exekuce navrátí. Jakou formou má držitel řidičského oprávnění požadovat jeho vrácení, ale zákon nestanoví. V praxi se bude zřejmě jednat o neformální žádost, kdy se držitel dostaví na příslušný obecní úřad obce s rozšířenou působností, kde mu bez dalších formalit vydají řidičský průkaz, který mu byl zadržen.²²

Poslední ustanovení zákona o provozu na pozemních komunikacích, které se vztahuje k exekuci pozastavením řidičského oprávnění, je ustanovení § 119 odst. 2 písm. s). Tímto ustanovením je zajištěno, aby byly údaje o exekučním příkazu v exekuci pozastavením řidičského oprávnění doručeném správci registru řidičů obsaženy i v registru řidičů.²³

3. 4. Ustanovení § 71a Exekučního řádu

Toto ustanovení je jádrem právní úpravy exekuce pozastavením řidičského oprávnění. Stanoví základní podmínky výkonu rozhodnutí pozastavováním řidičského oprávnění, a to jak pozitivně, tak i negativně. Dále zde nalezneme i procesní aspekty, například výslovně stanovenou povinnost doručení nejdříve povinnému a až poté orgánu, který vede registr řidičů nebo situace, pro které exekutor exekuční příkaz zruší.

---

²¹ Aktuální znění: § 103 odst. 1 zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích, ve znění pozdějších předpisů: *Řidičský průkaz je veřejná listina, která osvědčuje řidičské oprávnění držitele a jeho rozsah [...]*

²² Toto ustanovení je formulováno spíše vágně, když nestanoví, jaký postup má správní orgán při vrácení řidičského oprávnění zvolit. Může se tedy stávat, že na různých obecních úřadech obcí s rozšířenou působností bude postup trochu jiný, když například jeden správní orgán pouze vrátí řidičský průkaz bez dalšího, ale jiný správní orgán bude požadovat alespoň vyplnění potvrzení o převzetí řidičského průkazu.

²³ Aktuální znění: ustanovení § 119 odst. 1 zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích, ve znění pozdějších předpisů: *Evidence údajů o řidičích je vedena v registru řidičů, který je informačním systémem, jehož správcem je obecní úřad obce s rozšířenou působností [...]*

3. 4. 1. Základní podmínky institutu

Pozastavení řídičského oprávnění je závažným zásahem do práv povinného. Proto zákonodárce stanovil poměrně přísné podmínky pro nařízení tohoto způsobu exekuce. První dvě podmínky, které zákon formuluje pozitivně, jsou stanoveny takto: *Exekuční příkaz k pozastavení řídičského oprávnění povinného může exekutor vydat pouze tehdy, jestliže je v exekuci vymáhán nedoplatek výživného na nezletilé dítě.*²⁴ Tedy lze vymáhat pouze výživně, a to navíc jen na nezletilé dítě.

Ve společnosti existuje nezpochybnitelný zájem na řádném vývoji nezletilých dětí, a též na jejich výchově a výživě. Po nezletilém dítěti nelze spravedlivě požadovat, aby si samo obstaralo veškeré své záležitosti a neslo plnou odpovědnost za své jednání. Ochranu dětí a jejich práva obecně upravují též různé mezinárodní dohody.^{25,26} Dítě je také jednou z tzv. slabších stran, které v OZ požívají vyšší ochrany a zákon na jejich ochranu stanoví mnoho různých opatření, od zákonného zastupování až po procesní zvýhodnění, jaké je například u vymáhání výživného.

Dostatečné uspokojování základních potřeb dítěte je jedním ze základních pilířů ochrany nezletilého dítěte. Jak shrnuje komentář k ustanovení § 71a EŘ, ochrana výživy dítěte je zajištěna několika způsoby: *Výživné pro nezletilé dítě slouží k uspokojování základních potřeb dítěte, a je proto dán zvláštní zájem na ochraně tohoto zdroje obživy nezletilého dítěte, který se projevuje např. tím, že rozsudky ukládající plnění výživného jsou předběžně vykonatelné ze zákona [§ 162 odst. 1 písm. a) OSŘ], pohledávka na výživném je zařazena mezi přednostní při exekuci srážkami ze mzdy [§ 279 odst. 2 písm. a) OSŘ] nebo tím, že oprávněný při vymáhání výživného na nezletilé dítě není nucen skládat exekutorovi zálohu dle § 55 odst. 6 EŘ, ale nakonec i trestněprávními důsledky spojenými se zanedbáním povinné výživy dle § 196 TrZ.*²⁷

Co se rozumí vyživovací povinností, stanoví Občanský zákoník ve svém čtvrtém pododdílu, oddílu třetího, hlavy druhé, části druhé. A to mimo jiné, že: „*Vzájemnou*

²⁴ Aktuální znění: ustanovení § 71a odst. 1 zákona č. 120/2001 Sb., Zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů

²⁵ Zřejmě nejvýznamnější dohodou, která upravuje práva dětí, je Úmluva o právech dítěte. Aktuální znění: sdělení federálního ministerstva zahraničních věcí č. 104/1991 Sb., o sjednání Úmluvy o právech dítěte.

²⁶ Další významnou dohodou je Evropská úmluva o výkonu práv dětí, která posiluje práva dětí v řízeních, které se jich týkají. Zejména zavazuje státy, aby zajistily dostatečnou informovanost dítěte, právní zastoupení v řízení, pokud je třeba a též vyzdvihuje rychlost řízení ve věcech nezletilých. Aktuální znění: sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. 54/2001 Sb., o přijetí Evropské úmluvy o výkonu práv dětí.

²⁷ KASÍKOVÁ, Martina. In KASÍKOVÁ, Martina a kol. *Exekuční řád. Komentář*. 3. vydání. Praha : C. H. Beck, 2013, 457 s.

vyživovací povinnost mají předci a potomci“.²⁸ Výživné lze přiznat, jestliže oprávněný není schopen sám se živit²⁹ a Nezletilé dítě, které není plně svéprávné, má právo na výživné, i když má vlastní majetek, ale zisk z majetku spolu s příjmem z výdělečné činnosti nestačí k jeho výživě.³⁰

Okamžik nabytí zletilosti fyzické osoby stanoví Občanský zákoník³¹ ve svém ustanovení § 30: „Zletilosti se nabyvá dovršením osmnáctého roku věku.“

Oprávněným tedy bude dítě, které nedosáhlo 18 let věku a není schopno se samo živit, případně pokud jeho zisk, kterého dosahuje, nestačí k jeho obživě.

Občanský zákoník též stanoví rozsah vyživovací povinnosti.³² Nicméně to, jaký je rozsah vyživovací povinnosti exekutor při exekuci pozastavením řídičského oprávnění nebere v úvahu. Ohledně rozsahu vymáhané částky stanoví exekuční řád pouze to, že je vymáhán nedoplatek výživného na nezletilé dítě, ale už nestanoví, jak vysoký nedoplatek musí být. Ze znění tohoto ustanovení vyplývá, že nedoplatek výživného při nařízení exekuce pozastavením řídičského oprávnění může být i jen v řádu desítek korun.

Podle mého názoru při tak závažném zásahu do práv dlužníka, jakým je pozastavení řídičského oprávnění, a navíc v podstatě nesouvisejícím s vymáhanou pohledávkou, by měl zákonodárce blíže specifikovat, jaké částky takto mohou být vymáhány. V krajním případě by se totiž mohlo stát, že exekutor nařídí exekuci pozastavením řídičského oprávnění pro nedoplatek na výživném nepřesahující sto korun českých.

Mezi základní zásady vykonávacího řízení spadá zásada ochrany povinného a zásada přiměřenosti.³³ Tyto zásady mimo jiné požadují, aby exekuce nebyla prováděna ve větším rozsahu, než jaký stačí k uspokojení oprávněného a hlavně, aby způsob provedení exekuce nebyl zřejmě nevhodný. Pokud bychom vedli výkon rozhodnutí proti povinnému pro pohledávku 100 Kč a exekutor by nařídil exekuci pozastavením řídičského oprávnění, nastal by zcela zřetelný rozpor se zásadou ochrany povinného, neboť pro tak nízkou pohledávku je vhodnější zvolit jiný, přiměřenější způsob exekuce, například exekuci příkazem k výplatě z účtu u peněžního ústavu, případně pokud by povinný žádný účet

---

²⁸ Aktuální znění: ustanovení § 910 odst. 1. zákona č. 89/2012 Sb., Občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů

²⁹ Aktuální znění: ustanovení § 911 zákona č. 89/2012 Sb., Občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů

³⁰ Aktuální znění: ustanovení § 912 zákona č. 89/2012 Sb., Občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů

³¹ Aktuální znění: zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů

³² Aktuální znění: ustanovení § 913 a ustanovení § 915 zákona č. 89/2012 Sb., Občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů

³³ Zásadu přiměřenosti a zásadu ochrany povinného upravuje i zákon ve svém ustanovení § 47 EŘ: *Exekutor je povinen v exekučním příkazu zvolit takový způsob exekuce, který není zřejmě nevhodný, zejména vzhledem k nepochybné výši dluhů povinného a ceny předmětu, z něhož má být splnění dluhů povinného dosaženo.*

u peněžního ústavu neměl, tak může exekutor například provést jednorázovou srážku ze mzdy.

Řidičský průkaz je jedním z typů osobních dokladů, který osobu opravňuje k řízení motorových vozidel.³⁴ Pro některé osoby, které sice řidičský průkaz vlastní, ale auto ze zásady neřídí, nemusí mít žádnou hodnotu, a tím ani nebudou v exekuci pozastavením řidičského oprávnění postiženi. Pro ostatní je řidičský průkaz důležitým osobním dokladem, který nutně ke svému životu potřebují, a jeho význam je pro ně zásadní. Pro tyto osoby pak bude postižení znamenat často větší újmu než zabavení a rozprodání movitého majetku a osobně tento způsob pocítí jako nepřiměřený, zvláště pokud mají jiný postižitelný majetek, například peníze v hotovosti na účtu.

Procesní obranou povinného proti exekučnímu příkazu, který porušuje zásadu ochrany povinného a zásadu přiměřenosti, a stanovuje zřejmě nevhodný způsob provedení exekuce, by mohl být návrh na zastavení exekuce, případně odklad exekuce, podle ustanovení § 54 a 55 EŘ. Nicméně jestliže se vede exekuce pro tak nízkou částku, a exekuce je oprávněná (tedy dlužník opravdu dluží na základě platné pohledávky), nelze než dlužníku doporučit zaplacení pohledávky, čímž se vyhne dalšímu postupu exekutora.

Třetí podmínkou, kterou zákonodárce formuloval negativně, je to, že by exekuce pozastavením řidičského oprávnění neměla být nařizována u těch povinných, kteří nezbytně potřebují své řidičské oprávnění k uspokojování základních životních potřeb svých a osob, ke kterým mají vyživovací povinnost. Exekutor v tomto případě sice může tento způsob exekuce zvolit, nicméně povinný může podat návrh na zrušení exekučního příkazu, a pokud prokáže, že řidičské oprávnění pro uspokojování základních potřeb opravdu potřebuje, exekutor musí exekuční příkaz k provedení exekuce pozastavením řidičského oprávnění zrušit.

Tento předpoklad není výslovně stanoven vedle ostatních podmínek, nalezneme jej až v odstavci čtvrtém ustanovení § 71a EŘ, který definuje případy, kdy exekutor zruší exekuční příkaz, nicméně jeho zařazení mezi podmínky exekuce pozastavením řidičského oprávnění je logické - exekuce pozastavením řidičského oprávnění nebude provedena a exekutor exekuční příkaz zruší, prokáže-li povinný, že řidičské oprávnění nezbytně potřebuje k uspokojování potřeb.

Pokud povinný chce, aby byl exekuční příkaz k pozastavení řidičského oprávnění zrušen, musí sám prokazovat, že řidičské oprávnění nezbytně potřebuje k uspokojování

---

³⁴ K postižitelnosti jiných osobních dokladů viz rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva ze dne 2. 12. 2014, sp. zn. 43978/09, Battista v. Itálie

základních životních potřeb. Zrušení exekučního příkazu tedy záleží na bdělosti a aktivní účasti povinného. V praxi bude povinný potřebnost řídičského oprávnění dokazovat nejspíše pracovní smlouvou, kde bude náplní práce doprava a přeprava, v ostatních případech bude dokazování nezbytnosti a potřebnosti řídičského oprávnění složitější, nicméně ne nereálné.

Co se konkrétně myslí tím, že řídičské oprávnění povinný nezbytně potřebuje k uspokojování základních životních potřeb, zákon nestanoví, a to ani demonstrativním výčtem. Lze ale předpokládat, že se bude jednat o profesionální řidiče, ať už v kamionové, autobusové či jiné dopravě, kteří by bez řídičského oprávnění nemohli vykonávat práci, a přišli by o hmotné zabezpečení své a své rodiny v podobě mzdy. Dále by sem mohly spadat například osoby tělesně postižené nebo rodiny s tělesně či duševně postiženým členem (kdy v rodině bude disponovat řídičským oprávněním pouze povinný, a tedy jenom povinný bude reálně zajišťovat dopravu postiženého člena rodiny), pro které je jejich speciálně upravený automobil často jediným možným způsobem dopravy, a tudíž by bylo krajně nespravedlivé jim řídičské oprávnění pozastavovat. V některých případech by se ještě dalo uvažovat o těch povinných, pro které bude jejich automobil jediným možným dopravním prostředkem při cestách do práce, například vzhledem k nepravidelné pracovní době nebo nedostatečné obslužnosti hromadnou dopravou.

Z výše uvedeného tedy vyplývá, že exekuci pozastavením řídičského oprávnění lze nařídit (za splnění dalších podmínek) pouze tomu povinnému, který má vyživovací povinnost k dítěti, které není schopno se samo žít, případně zisk z jeho majetku nestačí k jeho výživě, a zároveň dítě jako oprávněný nedosáhlo osmnácti let.

3. 4. 2. Procesní ustanovení

Titulem pro výkon rozhodnutí ve věcech výživného na nezletilé dítě bude vykonatelný rozsudek soudu, případně jiný vykonatelný titul (například notářský zápis se svolením k vykonatelnosti).³⁵

Exekuční řízení se zahajuje na návrh. Podle ustanovení § 43a EŘ požádá exekutor, kterému došel exekuční návrh, příslušný exekuční soud o pověření a nařízení exekuce. Pokud soud vydá pověření, zašle exekutor oprávněnému vyrozumění o zahájení exekuce, a to nejpozději s prvním exekučním příkazem.

Podle ustanovení § 47 exekutor posoudí, jakým způsobem bude exekuce provedena a vydá exekuční příkaz, ve kterém vybere některý ze způsobů výkonu exekuce. Exekuční příkaz

---

³⁵ Souhrn všech exekučních titulů podle exekučního řádu demonstrativně vyjmenovává ustanovení § 40 EŘ, nicméně z podstaty věci ve věcech výživného nebudou všechny tituly použitelné.

doručí povinnému a oprávněnému, případně dalším osobám podle zvoleného způsobu exekuce. Pokud exekutor vydá exekuční příkaz k výkonu rozhodnutí pozastavením řidičského oprávnění, doručí příkaz i orgánu, který vede registr řidičů podle zvláštního zákona.³⁶

Zákon výslovně normuje, že orgánu, který vede registr řidičů, nesmí být exekuční příkaz doručen dříve než povinnému. Povinnost doručit exekuční příkaz nejprve povinnému nejspíše měla zabránit tomu, aby nebyly v registru řidičů zaznamenány změny o pozastavení řidičského oprávnění ještě dříve, než se povinný dozví o tom, že má řidičské oprávnění pozastaveno. Tedy zřejmě byl zákonodárce veden tím úmyslem, aby nedošlo k situaci, že by povinný fakticky jezdil s motorovým vozidlem a nevěděl o tom, že má pozastavené řidičské oprávnění.³⁷

Pokud správní orgán zadává do registru údaj o tom, že má povinný pozastaveno řidičské oprávnění, musí uvést i datum, od kterého je řidičské oprávnění pozastaveno. A podle ustanovení § 71a odst. 3 je řidičské oprávnění pozastaveno dnem doručení exekučního příkazu povinnému. Z výše uvedeného tedy vyplývá, že zaslání exekučního příkazu nejprve povinnému má spíše jenom praktické důvody. Důležité je, že jestliže exekutor již ví, kdy bylo povinnému doručeno,³⁸ a uvede toto v poznámce exekučního příkazu, který zasílá správnímu orgánu, pak orgán, který vede registr řidičů, nemusí zpětně exekutorovi podávat výzvu k doplnění exekučního příkazu o datum doručení povinnému a má rovnou k dispozici veškeré údaje potřebné k zápisu do registru řidičů. Datum pozastavení řidičského oprávnění je též důležité pro povinnost odevzdat řidičský průkaz, kdy zákon stanoví povinnému lhůtu pro odevzdání příslušnému obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností.³⁹

Ustanovení § 71a odst. 3 EŘ spojuje účinnost exekučního příkazu a pozastavení řidičského oprávnění s jeho doručením povinnému. A jelikož se jedná o účinky, se kterými by povinný měl být ihned po doručení seznámen, je zde výslovně stanovena i povinnost doručování exekučního příkazu do vlastních rukou adresáta podle ustanovení § 49 OSŘ (EŘ

---

³⁶ Zákon o provozu na pozemních komunikacích. Správcem registru řidičů je obecní úřad obce s rozšířenou působností.

³⁷ Do registru řidičů má přístup například i Policie ČR při provádění silničních kontrol, jak výslovně zmiňuje i důvodová zpráva k tomuto ustanovení. Z uvedené podmínky doručování a znění důvodové zprávy se lze domýšlet, že úmyslem zákonodárce bylo, aby se povinný nejprve dozvěděl o vydaném exekučním příkazu a pozastavení řidičského oprávnění a až posléze aby bylo pozastavení zaznamenáno v registru řidičů. Tím by mělo být zabráněno například situacím, kdy by řidič nevěděl o pozastavení řidičského oprávnění a tuto skutečnost by odhalila dopravní policie při silniční kontrole. Nicméně taková situace by podle znění následujícího ustanovení a správní praxe v zapisování údajů do registru řidičů neměla nikdy nastat.

³⁸ A tedy, ke kterému dni bylo řidičské oprávnění pozastaveno.

³⁹ Odevzdávání řidičského průkazu upravuje ustanovení § 113 ZoPK. V odstavci 2 je stanoveno, že držitel řidičského průkazu je povinen odevzdat řidičský průkaz do 5 pracovních dnů ode dne, kdy pozastavení řidičského oprávnění nabylo právní moci. Právní moci vůči povinnému nabývá exekuční příkaz doručením, odevzdat řidičský průkaz tedy musí do 5 pracovních dnu ode dne, kdy mu byl doručen exekuční příkaz.

vlastní úpravu doručování neobsahuje, použijí se subsidiárně ustanovení OSŘ o doručování). Nicméně zákon už nevyklučuje náhradní doručení, a tedy pokud si povinný zásilku do deseti dnů po uložení nevyzvedne, nastane desátým dnem fikce doručení podle ustanovení § 49 odst. 4 OSŘ a doručující orgán vhodí písemnost do domovní nebo jiné adresátem užívané schránky.

V praxi se tedy může stát, že doručující orgán povinného na doručovací adrese nezastihne, vhodí doručenkou a exekuční příkaz uloží podle ustanovení § 49 odst. 3 OSŘ. Adresát si písemnost v úložní době nevyzvedne a dojde k fikci doručení, čímž nastanou účinky exekučního příkazu a povinnému se pozastaví řidičské oprávnění, aniž by o tom věděl. Pokud by povinný v této době řídil motorové vozidlo, mohl by se dopustit i trestného činu maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání.^{40,41}

Analogicky by se zde mohlo použít i ustanovení o neúčinnosti doručení podle ustanovení § 50d OSŘ. Pokud povinný prokáže omluvitelný důvod, proč se nemohl seznámit se zásilkou, exekutor může rozhodnout o tom, že písemnost bude doručena dnem právní moci rozhodnutí o neúčinnosti. Fakticky by tedy došlo k tomu, že se posune datum pozastavení řidičského oprávnění, a místo původního data doručení bude řidičské oprávnění pozastaveno až k datu právní moci rozhodnutí o neúčinnosti doručení.

Dnem doručení exekučního příkazu povinnému se povinnému pozastavuje řidičské oprávnění udělené podle zvláštního právního předpisu (ustanovení § 71a odst. 3 věta první EŘ).

Možné další sporné body úpravy shrnuje Martina Kasíková, autorka komentáře k tomuto ustanovení: *V exekučním příkazu pak exekutor pozastaví povinnému řidičské oprávnění ke konkrétní skupině vozidel. Není vyloučeno, že exekutor pozastaví povinnému řidičské oprávnění jen k některé ze skupin a ostatní mu ponechá. V takovém případě však musí respektovat § 81 EŘ (nikoli exekučního řádu, ale zákona o pozemních komunikacích, pozn. autora), který stanoví tzv. rovnocennost řidičských oprávnění, to znamená, že řidičské oprávnění udělené pro některé skupiny opravňuje také k řízení vozidel zařazených do „nižší“ skupiny.*^{42,43}

---

⁴⁰ Ustanovení § 337 TZ. K porušování povinností stanovených exekučním příkazem viz níže.

⁴¹ K trestnosti podle této skutkové podstaty je nutný úmysl pachatele, který by se musel dovozovat, například pokud by si povinný exekuční příkaz nevyzvednul úmyslně a věděl by, že mu tímto exekučním příkazem má být pozastaveno řidičské oprávnění.

⁴² KASÍKOVÁ, Martina. In KASÍKOVÁ, Martina a kol. *Exekuční řád. Komentář*. 3. vydání. Praha : C. H. Beck, 2013, 458 s.

⁴³ V praxi si lze představit například situaci, kdy povinný má řidičské oprávnění pro skupiny motorových vozidel podle písmen B a T (osobní auto a traktor) a vykonává práci traktoristy. Skupinu T pro traktor potřebuje k výkonu svého zaměstnání, a tedy může žádat o zrušení exekučního příkazu na tuto skupinu vozidel. Skupinu B

Zákon o provozu na pozemních komunikacích stanovuje dlužníkovi povinnost odevzdat řidičský průkaz, ale dále neřeší případ, kdy by exekutor pozastavil pouze některé skupiny řidičského oprávnění. Tento způsob může exekutor zvolit například v případě, kdy ví o tom, že povinný má zaměstnání, ke kterému potřebuje některou ze skupin řidičského oprávnění, kterých je držitelem. V takovém případě by si povinný musel zažádat o vystavení nového řidičského průkazu, kde by byly vyznačeny pouze ty skupiny, které povinnému nebyly pozastaveny. Pokud by došlo ke zrušení pozastavení zbývajících skupin řidičského oprávnění, nelze už povinnému vydat ten řidičský průkaz, který příslušnému správnímu orgánu odevzdal, protože vydáním nového řidičského průkazu ten starý pozbývá platnosti a archivuje se. V tomto případě by si povinný musel znovu zažádat o vydání nového řidičského průkazu, kde by byly opět uvedeny všechny skupiny motorových vozidel, které byly povinnému uděleny, a kterých je držitelem. Tento postup se tedy poměrně zásadně odlišuje od situace, kdy jsou povinnému pozastaveny všechny skupiny řidičského oprávnění - při zrušení pozastavení všech skupin řidičského oprávnění si povinný nežádá o vydání nového řidičského průkazu a pouze si vyzvedne ten odevzdaný.

Zákon stanoví, že po dobu pozastavení řidičského oprávnění držitel řidičského oprávnění nesmí řídit motorová vozidla (ustanovení 71a odst. 3 věta druhá). V prvních měsících účinnosti tohoto institutu byla zejména ve správní praxi nejistota ohledně postihu při porušení povinnosti neřídit motorová vozidla. Nebylo zcela zřejmé, zda čin trestat jako přestupek nebo trestný čin.⁴⁴

Přestupky v dopravě upravuje ustanovení § 125c zákona o pozemních komunikacích. V odstavci třetím jsou taxativně vyjmenovány způsoby, kdy fyzická osoba řídí motorové vozidlo bez potřebných oprávnění. Pro správní trestání při řízení motorového vozidla při pozastavení řidičského oprávnění by přicházela v úvahu skutková podstata podle ustanovení § 125c odst. 1 písm. e) č. 1 ZoPK⁴⁵ nebo případně poměrně složitě dovozovaná skutková podstata podle ustanovení § 125c odst. 1 písm. e) č. 1 ZoPK, která zní následovně: *Fyzická osoba se dopustí přestupku tím, že v provozu na pozemních komunikacích [...] řídí motorové vozidlo a [...] byl jí zadržen řidičský průkaz podle § 118b odst. 1.* Ustanovení § 118b odst. 1 ZoPK normuje situace, kdy je policista oprávněn zadržet řidičský průkaz a odkazuje na

---

k výkonu zaměstnání nepotřebuje a tak by exekuční příkaz na pozastavení řidičského oprávnění pro skupinu motorových vozidel podle písmene B zůstal platný a účinný a povinný by nemohl žádat o jeho zrušení. Došlo by tedy k pozastavení pouze některých skupin řidičského oprávnění.

⁴⁴ Podle názoru školitelky Mgr. Jany Vrané na semináři pro úředníky samosprávných celků „Námitkové řízení v souladu s aktuální judikaturou a zdravotní způsobilost řidičů motorových vozidel“ ze dne 10. února 2015

⁴⁵ *Fyzická osoba se dopustí přestupku tím, že v provozu na pozemních komunikacích [...] řídí motorové vozidlo a [...] v rozporu s § 3 odst. 3 písm. a) není držitelem příslušného řidičského oprávnění*

důvody uvedené v dalším ustanovení, ustanovení § 118a odst. 1 písm. a) až h) ZoPK, kdy písmeno g) stanovuje tento důvod: *řídil motorové vozidlo, aniž by byl držitelem řídičského oprávnění pro příslušnou skupinu vozidel.*

Rozhodujícím prvkem pro příklon ke správnému trestání bude, zda je povinný, který má pozastavené řídičské oprávnění, stále držitelem řídičského oprávnění, nebo ne. Je možné být držitelem řídičského oprávnění, i když je toto oprávnění pozastavené? Nebo se pozastaví právě držba řídičského oprávnění? Zákon o provozu na pozemních komunikacích ve svém ustanovení § 95 odst. 2 stanoví: *Pozastavení řídičského oprávnění znamená, že držitel řídičského oprávnění nesmí po dobu platnosti tohoto pozastavení řídit motorová vozidla.* Toto ustanovení se sice týká pozastavení řídičského oprávnění jako předběžného opatření v rámci řízení o podmínění, omezení nebo odnětí řídičského oprávnění, ale lze důvodně předpokládat, že následky pozastavení budou stejné jako při pozastavení v rámci exekučního řízení. Ze znění tohoto ustanovení je možné dovodit, že i při pozastavení řídičského oprávnění bude povinný stále držitelem řídičského oprávnění, jen nesmí vykonávat práva spojená s držbou. A pokud bude držitelem řídičského oprávnění, nelze tento delikt podřadit pod žádnou ze skutkových podstat vyjádřených v zákoně o provozu na pozemních komunikacích, protože tyto skutkové podstaty řeší situace, kdy řidič motorového vozidla není držitelem řídičského oprávnění.

Ačkoli řízení při pozastavení řídičského oprávnění nebude trestné podle správněprávních předpisů, stále se jedná o protiprávní stav, který je společensky žádoucí redukovat a postihovat. V úvahu proto přichází trestání podle trestněprávních předpisů, konkrétně skutkové podstaty maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání.

Ustanovení § 337 odst. 1 písm. a) TZ stanoví, že: *Kdo maří nebo podstatně ztěžuje výkon rozhodnutí soudu nebo jiného orgánu veřejné moci tím, že [...] vykonává činnost, která mu byla takovým rozhodnutím zakázána nebo pro kterou mu bylo odňato příslušné oprávnění podle jiného právního předpisu nebo pro kterou takové oprávnění pozbyl [...] bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta.*

Pro postih podle této skutkové podstaty bude nutné naplnit tři základní kritéria.⁴⁶ Exekuční příkaz by musel být rozhodnutím, a to orgánu veřejné moci a povinný by vykonával činnost, která mu rozhodnutím byla zakázána nebo pro kterou mu bylo odňato příslušné oprávnění, případně pro kterou toto oprávnění pozbyl.

---

⁴⁶ Trestní zákoník stanoví i další zákonné podmínky, které je nutné naplnit, aby čin byl trestný. Mezi ně spadá například zavinění trestného činu pachatelem. Tyto podmínky jsou stanoveny obecně pro každý trestný čin, proto je momentálně nebudu brát v úvahu.

Exekuční příkaz je možné podřadit pod pojem rozhodnutí.⁴⁷ Jedná se o zvláštní typ procesního rozhodnutí v exekučním řízení podle ustanovení § 47 a násl. EŘ.⁴⁸

K výkladu pojmu „orgán veřejné moci“ se komentář k trestnímu zákoníku⁴⁹ odvolává zejména na ustanovení § 127 TZ, které definuje tzv. úřední osoby. Soudní exekutor při výkonu exekuční činnosti je zde výslovně uveden, tudíž bude splněna i druhá podmínka, exekutor bude orgánem veřejné moci.

Otázka, zda se při pozastavení řídičského oprávnění pozastavuje také držba tohoto oprávnění, je již řešena výše. Vzhledem k tomu, že jsem dovodila, že držba nezaniká, nelze se přiklonit ani k tomu, že povinný řídičské oprávnění pozbývá, natož že by toto oprávnění bylo odňato exekučním příkazem. Účinností exekučního příkazu se řídičské oprávnění pozastavuje, povinný nesmí řídit motorová vozidla, a tedy lze dovodit, že dlužníkovi byla tato činnost zakázána.

Pokud by tedy povinný řídil motorové vozidlo v době, kdy má od exekutora (= orgánu veřejné moci) exekučním příkazem (= rozhodnutím) pozastavené řídičské oprávnění (= zakázáno řídit motorová vozidla), dopouštěl by se trestného činu maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání.

V průběhu exekučního řízení se také může stát, že oprávněný dosáhne věku 18 let. Vymáhat nezaplacené částky výživného na zletilé dítě pozastavením řídičského oprávnění nelze, protože by nebyla naplněna základní podmínka institutu, kdy se vymáhá nedoplatek výživného na nezletilé dítě. Otázkou ale zůstává, zda je možné pokračovat ve vymáhání nezaplaceného výživného za dobu, kdy dítě bylo nezletilé, případně zda nabytím zletilosti dítěte exekutor zruší pozastavení řídičského oprávnění a nedoplatek takto vymáhat již nelze.

V komentáři k tomuto ustanovení je vyslovený tento názor: [...] *je však třeba zdůraznit, že výklad tohoto ustanovení nesmí být v žádném případě rozšiřující a v každé fázi exekuce by mělo být ověřováno, zda podmínky tohoto způsobu exekuce stále trvají. Odpadnou-li podmínky – nedoplatek je vymožen anebo nezletilý oprávněný v průběhu exekuce nabude zletilosti, měl by exekutor vydaný exekuční příkaz zrušit.*⁵⁰

Podle mého názoru je ale žádoucí, aby exekutor pokračoval ve vymáhání nezaplaceného výživného za dobu nezletilosti i nadále. Neuhrazená částka výživného by měla být přesně vyčíslena a exekuční příkaz by měl zůstat účinný, než bude dluh splacen. Pokud by

⁴⁷ K výkladu pojmu rozhodnutí viz např. nález Ústavního soudu ze dne 28. srpna 2002, sp. zn. IV. ÚS 233/02

⁴⁸ KASÍKOVÁ, Martina. In KASÍKOVÁ, Martina a kol. *Exekuční řád. Komentář*. 3. vydání. Praha : C. H. Beck, 2013, 299 s.

⁴⁹ ŠÁMAL, Pavel. In ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní zákoník*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, 3190 s.

⁵⁰ KASÍKOVÁ, Martina. In KASÍKOVÁ, Martina a kol. *Exekuční řád. Komentář*. 3. vydání. Praha : C. H. Beck, 2013, 459 s.

byla exekuce zastavována s dovršením 18. roku oprávněného, mohlo by docházet k tomu, že by si dlužníci namísto zaplacení dluhu raději několik měsíců počkali, než dítě nabude zletilosti a exekuce bude zastavena a pozastavení řídičského oprávnění bude zrušeno. Tímto by mohlo dojít ke zmaření účelu daného institutu, a zejména u oprávněných ve věku blízkém zletilosti by mohlo jít o poměrně nežádoucí stav.

Zákon stanoví, že se pozastavením řídičského oprávnění vymáhá *nedoplatek výživného na nezletilé dítě*. Z jazykového významu ustanovení zcela zřetelně vyplývá, že se vymáhá nedoplatek, takže částka, která měla být nezletilému dlužníkem zaplacená, ale vyplacena nebyla, a to ani v době nezletilosti oprávněného, ani po zahájení exekuce, ani po nabytí zletilosti oprávněným. Navíc i z účelu institutu exekuce pozastavením řídičského oprávnění a funkce výživného vůbec, se zdá být žádoucí, aby bylo nezaplacené výživné vymoženo i poté, co dítě nabyde zletilosti.

Avšak ve vymáhání dluhu pozastavením řídičského oprávnění by měla být jakási kontinuita a nemělo by ale docházet k situacím, kdy se již dávno zletilé dítě rozmyslí, že chce zpětně vymáhat nedoplatky na výživném za dobu nezletilosti. Proto by tento způsob exekuce neměl exekutor nařizovat třeba v případě, kdy by se oprávněný rozhodl, že chce zpětně vymáhat nedoplatky na výživném, a to i za dobu nezletilosti, a podal by exekuční návrh ve svých 23 letech.⁵¹ Pozastavení řídičského oprávnění je závažným zásahem do práv dlužníka a při dodržování zásady ochrany povinného by měly být zásahy do takových práv minimalizovány na nezbytnou míru.

Pokud by byl exekuční návrh podán již v době nezletilosti dítěte a dítě by během exekučního řízení dosáhlo 18 let, podle mého názoru by bylo vhodné, a i v souladu se zásadou ochrany povinného,⁵² aby exekuční příkaz pozastavením řídičského oprávnění nebyl zletilostí zrušen.

Exekuční příkaz může být zrušen několika různými způsoby. Dva způsoby zrušení, které se vztahují přímo k exekuci pozastavením řídičského oprávnění, jsou vyjmenovány v ustanovení § 71a odst. 4 EŘ. Ke zrušení exekučního příkazu může exekutor přistoupit také po podání návrhu na zastavení exekuce, například pokud lze důvodně předpokládat, že bude exekuce zastavena nebo pokud exekutorem zvolený způsob výkonu rozhodnutí dostatečně nedbá zásady ochrany povinného a ukládá výkon rozhodnutí nepřiměřenými způsoby.

---

⁵¹ Problém by zde mohlo činit promlčení dluhu. Dlužník by pro jednotlivé částky výživného mohl namítat promlčení v obecné tříleté lhůtě. Neuhrazené výživné do doby rozhodnutí soudu by též mohlo být v rozsudku vyčísleno a pak by se uplatnila desetiletá promlčecí lhůta podle ustanovení § 640 OZ.

⁵² Zásada ochrany povinného slouží zejména k zamezení nadměrného zatěžování dlužníka povinnostmi. Z podstaty exekučního řízení je ale nutné, aby dlužníka některé povinnosti tížily, a tím ho nutily dluh splnit.

Podle ustanovení § 71a odst. 4 písm. a) EŘ exekutor zruší exekuční příkaz k pozastavení řídičského oprávnění, pokud povinný prokáže, že nezbytně potřebuje své řídičské oprávnění k uspokojování základních životních potřeb svých a osob, ke kterým má vyživovací povinnost. Tento způsob zrušení exekučního příkazu je řešen výše jako tzv. základní negativní podmínka, proto se jím na tomto místě již nebudu zabývat.

Další možností, kdy bude exekuční příkaz k pozastavení řídičského oprávnění zrušen, je splnění povinnosti dlužníkem. Pokud povinný zaplatí nedoplatek výživného na nezletilé dítě, exekutor exekuční příkaz zruší (ustanovení § 71a odst. 4 písm. b) EŘ). Z podstaty institutu pozastavení řídičského oprávnění a vlastně exekuce obecně, bude tento způsob ukončení exekuce preferovaným a žádoucím. Všechny způsoby exekuce by měly směřovat ke splnění dluhu, a pokud se tak stane a dlužník dluh splní, naplní se účel vykonávacího řízení.

3.5. Zahraniční právní úprava

Důvodová zpráva k vládnímu návrhu zákona, kterým bylo zavedeno pozastavení řídičského oprávnění do našeho právního řádu, uvádí, že se návrh inspiroval právní úpravou Slovenska a Polska. V těchto zemích je pozastavení řídičského oprávnění zavedené již déle, tudíž můžeme od našich blízkých sousedů čerpat zkušenosti s tímto institutem. Navíc lze říci, že zejména v případě Slovenska jsou naše právní řády víceméně podobné a tak se dalo při přijímání nové úpravy očekávat, že bude v praxi zavedena bez větších problémů.

V Polsku upravuje vyživovací povinnost zvláštní zákon „o pomocy osobom uprawnionym do alimentów“ (dále jen „ZPO“).⁵³ Tento zákon upravuje státní pomoc osobám oprávněným při vymáhání výživného od povinných. Osoba oprávněná je zde definována jako „potomek povinného, které má nárok na výživné“. Bude se tedy jednat o dítě povinného bez omezení věku.⁵⁴

Pozastavení řídičského oprávnění nalezneme v článku 5 ZPO. Aby bylo možné přistoupit k pozastavení řídičského oprávnění, muselo by podle ustanovení čl. 5 odst. 3 ZPO dojít k průniku několika okolností. Dlužník neplatí výživné, odmítá přiznat svůj majetek a taktéž nepracuje a není registrován jako nezaměstnaný, případně jeho registrace jako nezaměstnaného byla zamítnuta. Jestliže jsou všechny tyto body splněny, dlužník může být navíc i trestněprávně stíhán. Vzhledem k tomu, že i v Polsku mají přeplněné věznice tzv.

---

⁵³ Aktuální znění: Ustawa z dnia 7 września 2007 r., o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, ve znění pozdějších předpisů

⁵⁴ Věk oprávněného je omezen až v případě, že by mělo být dlužné výživné vyplácené jako dávky z Fondu výživného. Dávky z Fondu budou poskytovány oprávněným do 18. roku věku, případně do 25. roku věku těm oprávněným, kteří studují. Bez omezení budou vypláceny dávky oprávněným s těžkým zdravotním postižením.

neplatiči alimentů, bude pozastavení řídičského oprávnění preferovaným způsobem vymáhání výživného.

Zpočátku zavedení institutu byla možnost pozastavení řídičského oprávnění velice široká, výše dluhu nebyla nijak omezena a pro dlužníky nebyly stanoveny ani žádné úlevy, které by je pomáhaly chránit.

V roce 2009 rozhodoval ve věci neplacení výživného a pozastavení řídičského oprávnění polský Ústavní soud. Ve svém nálezu stanovil, že právní úprava narušuje zásadu proporcionality a je protiústavní. Polský Sejm byl tímto nálezem nucen k zpřísnění podmínek pozastavování řídičského oprávnění. Na základě nálezu byly zavedeny dvě změny a přijato nové ustanovení čl. 5 odst. 3a ZPO. Prvním předpokladem je, že povinný musí neplatit výživné minimálně 6 měsíců. Druhá novelizace spočívá v tom, že pokud dlužník zaplatí minimálně 50 procent dlužné částky, bude mu řídičské oprávnění navraceno.^{55, 56}

V Polsku tedy platí, že se vymáhá výživné na zletilé i nezletilé dítě povinného, který nepracuje, zatajuje majetek, případně není registrován jako nezaměstnaný. K tomu dlužné výživné nebylo zapláceno minimálně 6 měsíců, a pokud dlužník minimálně polovinu dluhu splatí, řídičské oprávnění mu bude vráceno.

Do slovenského právního řádu byl institut pozastavení řídičského oprávnění přidán novelou zákona účinnou od 1. ledna 2009. Zadržení řídičského průkazu upravuje exekučný poriadok.⁵⁷ Pozastavování řídičského oprávnění (zadržení řídičského průkazu) nalezneme ustanovení § 179a exekučného poriadku.

Podmínky nařízení exekuce pozastavením řídičského oprávnění jsou stanoveny široce. Exekuční příkaz na zadržení řídičského průkazu může podle ustanovení § 179a odst. 1 exekučného poriadku exekutor vydat, pokud povinný nesplní výživné stanovené rozhodnutím soudu. Částka výživného a ani účel výživného není nijak omezen. Jediná podmínka je zde ta, že výživné bylo stanovené rozhodnutím soudu. Z výše uvedeného vyplývá, že řídičský průkaz může být zadržen nejenom při nezaplaceném výživném na nezletilé dítě, ale i na dítě zletilé a ve všech ostatních případech nařízené vyživovací povinnosti.⁵⁸

---

⁵⁵ *Dlužnik placący połowę alimentów nie straci prawa jazdy* [online]. lex.pl, 19. 8. 2011 [cit. 17. 2. 2015]. Dostupné na <<http://www.lex.pl/czytaj/-/artykul/dluznik-placacy-polowe-alimentow-nie-straci-prawa-jazdy>>.

⁵⁶ SOBCZAK, Krzysztof. *Zatrzymają dłużnikowi alimentacyjnemu prawo jazdy, ale inaczej* [online]. lex.pl, 13. 7. 2011 [cit. 17. 2. 2015]. Dostupné na < <http://www.lex.pl/czytaj/-/artykul/zatrzymaja-dluznikowi-alimentacyjnemu-prawo-jazdy-ale-inaczej>>.

⁵⁷ Aktuální znění: zákon č. 233/1995 Z. z., exekučný poriadok, ve znění pozdějších předpisů

⁵⁸ Vyživovací povinnost na Slovensku upravuje zákon č. 36/2005 Sb., zákon o rodině. Mezi další vyživovací povinnosti spadá vyživovací povinnost dětí k rodičům, mezi ostatními příbuznými nebo například vyživovací povinnost mezi manželi.

Zákon pro exekuci zadržením řidičského průkazu nestanoví žádná omezení. Nařízení exekuce není omezeno žádnou částkou dluhu, nestanoví se ani možnost ponechat řidičský průkaz těm povinným, kteří jej nezbytně potřebují k práci.

Odebírání osobních dokladů pro vymáhání pohledávek na výživném nalezneme i v dalších zemích, například v Itálii. Zdejší orgány mají možnost povinnému odebrat cestovní pas. A protože odebrání cestovního pasu je již poměrně výrazným zásahem do lidských práv, tak byla v rámci ochrany základních lidských práv italská právní úprava rozporována i v řízení před Evropským soudem pro lidská práva ve Štrasburku.⁵⁹ Stěžovatel, Alessandro Battista, neplatil výživné na své dvě děti a na základě toho mu byl odebrán pas a znehodnocen identifikační průkaz pro cesty do zahraničí. Battista podal stížnost proti Itálii pro narušování soukromého života a svobody pohybu. ESLP se vyslovil, že při takovém postupu je nutné zkoumat osobní situaci dlužníka a též by se sankce měla zakládat na určitém základě. Je žádoucí, aby byla sankce časově omezena, případně byly stanovené možnosti přezkumu rozhodnutí.⁶⁰

Z výše uvedené zahraniční právní úpravy je nejstarší a i nepropracovanější ta polská. Stanovení minimální výše dluhu by bylo vhodné převzít i do naší právní úpravy. Částka by mohla být omezena například stejně jako v Polsku podle počtu měsíců, kdy povinný nezaplatil, případně pevnou hranicí nebo násobkem obvyklého měsíčního plnění nebo například násobkem životního minima.

Právní úprava Slovenska je přínosná v tom, že podle ní lze pozastavit řidičské oprávnění pro jakékoli výživné. Širší úprava je i ta polská, která umožňuje pozastavit řidičské oprávnění pro nedoplatek na výživném jak pro nezletilé, tak i pro zletilé dítě. Dle mého názoru je omezení naší právní úpravy pouze na nedoplatek výživného na nezletilé dítě příliš restriktivní a exekutorům by měla být dána možnost vymáhat takto dluh alespoň i na výživném na zletilé děti.

Rozhodnutí ESLP zavazuje zákonodárce v tom, aby každá právní úprava vymáhání výživného skrze vcelku nesouvisející odebírání osobních průkazů a oprávnění, měla racionální jádro a zachovávala práva povinného. Myslím si, že právní úprava, která by měla jasně stanovená pravidla vymáhání povinnosti, by byla ústavně i lidskoprávně konformní, neboť zejména na výživně nezletilých dětí je dán vysoký zájem společnosti, který vyváží jistá omezení povinného.

---

⁵⁹ Rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva ze dne 2. 12. 2014, sp. zn. 43978/09, Battista v. Itálie

⁶⁰ VÁLOVÁ, Irena. *ESLP: Odebrání osobního dokladu kvůli dluhům je porušením lidských práv* [online]. ceska-justice.cz, 8. 12. 2014 [cit. 17. 2. 2015]. Dostupné na < <http://www.ceska-justice.cz/2014/12/eslp-odebrani-osobniho-dokladu-kvuli-dluhum-je-porusenim-lidskych-prav/>>.

3.6. Účinnost

Institut exekuce pozastavením řídičského oprávnění je zvláštním způsobem exekuce. Od většiny ostatních způsobů se odlišuje tím, že nepostihuje přímo předmět, který je v exekuci vymáhaný. Skrze pozastavení řídičského oprávnění, a tedy zákazem řízení motorových vozidel, vymáháme peněžité plnění. Proto je nutné, aby byl zásah do práv dlužníka citelný, protože například povinného, který nemá vůbec žádný majetek, natož auto a třeba i bydlí na ulici, se pozastavení řídičského oprávnění nijak nedotkne a k zaplacení pohledávky nedojde.

Tento způsob exekuce bude využíván zejména v případech, kdy dlužník majetek má, ale úspěšně ho před soudními exekutory skrývá a tím se vyhýbá plnění dluhu i provedení exekuce. Vzhledem k tomu, že řízení auta je v dnešní době pravidelnou součástí našich životů, a pro některé i symbolem jakési prestiže, může být exekuce pozastavením řídičského oprávnění vcelku úspěšným způsobem výkonu rozhodnutí, ale zejména v těch případech, kdy se dlužník plnění účelově vyhýbá.

Působení exekuce pozastavením řídičského oprávnění shrnuje tento článek: *„Zpětná vazba je nebyvale dobrá. Případy, u nichž předchozí způsoby provádění – tedy například srážky ze mzdy nebo obstarání bankovního účtu – nebyly úspěšné, se rázem pohnuly,“ říká prezident Exekutorské komory Jiří Prošek. [...] Nový způsob exekučního postihu nemá sloužit k přímému zpeněžení majetku neplatiče. Záměrem zákonodárců bylo motivovat dlužníka k zaplacení nedoplatků na alimentech. Vždyť rodiče, u nichž byl řidičák pozastaven, dluží na výživném průměrně 78.000 korun. [...] Mimo jiné tu máme případ, který vypadal téměř beznadějně. Dlužník oficiálně neměl žádný dohledatelný majetek, úhradám se pořád vyhýbal, přitom široké okolí vidělo, že si žije nad poměry. Teď jsme mu postihli řídičský průkaz a během několika dnů přišel složit dluh. Matka dítěte byla doslova nadšená,“ dodává Mgr. Ing. Jiří Prošek*⁶¹

Z níže uvedené tabulky vyplývá, že zpočátku účinnosti institutu měla exekuce pozastavením řídičského oprávnění velký úspěch. Skoro třetina pohledávek byla splacena na místě a v polovině pohledávek byly učiněny kroky, které jistě povedou ke splnění dluhu. Nutno ale dodat, že procento úspěšnosti se bude snižovat s tím, jak bude pozastavení řídičského oprávnění v praxi více používáno, neboť lze předpokládat, že exekutoři pozastavením postihli v prvních měsících právě ty dlužníky, kteří byli nepostižitelní již

---

⁶¹ BÁČOVÁ, Petra. *Soudní exekutoři vydali už 50 příkazů k pozastavení řidičáků* [online]. ekcr.cz, 24. 4. 2013 [cit. 18. 2. 2015]. Dostupné na <<http://www.ekcr.cz/1/aktuality-pro-media/1136-soudni-exekutori-vydali-uz-50-prikazu-k-pozastaveni-ridicaku-24-4-2013?w=>>>.

několik let před účinností institutu. Pokud bude řídičské oprávnění pozastavováno průběžně, nejspíše i ubude dlužníků, kteří zaplatí na místě. Navíc lze předpokládat, že ti, co finance na splacení výživného mají, už nebudou otálet se zaplacením, právě aby jim řídičské oprávnění vůbec nebylo pozastaveno. Pokud tomu tak bude, tato právní úprava naplní svůj účel a snad se zlepší úspěšnost vymáhání výživného.

Tabulka č. 1: Jednání dlužníků po pozastavení řídičského oprávnění ke dni 24. dubna 2013

Aktivní přístup, snaha řešit dluh	Zaplacení dluhu v hotovosti u exekutorského úřadu	Označení jiného postižitelného majetku	Ostatní (nedoručený exekuční příkaz, doručení fikcí)
16	14	11	9

Zpracováno dle článku Exekutorské komory ČR⁶²

Poznámka: Ke dni 24. dubna 2013 bylo pozastaveno celkem 50 řídičských oprávnění. Novější data nejsou známa.

Pro tuto práci jsem chtěla získat některá data od Exekutorské komory ČR, Exekutorské komory SR i obcí s rozšířenou působností v okrese Ústí nad Orlicí. Bohužel ale žádná z těchto institucí nevede odpovídající statistiky, tudíž mým žádostem nebylo vyhověno. Oficiální žádosti i odpovědi viz příloha.

⁶² BÁČOVÁ, Petra. *Soudní exekutoři vydali už 50 příkazů k pozastavení řídičáků* [online]. ekr.cz, 24. 4. 2013 [cit. 18. 2. 2015]. Dostupné na <<http://www.ekcr.cz/1/aktuality-pro-media/1136-soudni-exekutori-vydali-uz-50-prikazu-k-pozastaveni-ridicaku-24-4-2013?w=>>>.

4. Výkon rozhodnutí ukládáním pokut

4.1. Obecně

Výkon rozhodnutí ukládáním pokut je tradičním způsobem vykonávacího řízení. Tento institut nalezneme v současném Občanském soudním řádu už od začátku jeho účinnosti, tj. od roku 1964. Historie ukládání pokut ve vykonávacím řízení je však ještě delší. Ukládání pokut při nesplnění povinnosti dlužníkem nalezneme i v říšském zákoně o řízení exekučním a zajišťovacím.⁶³

Vzhledem k tomu, že ukládání pokut k provedení prací a výkonů je zavedeným způsobem výkonu rozhodnutí, koncipuji tuto kapitulu trochu odchylně od kapitoly o pozastavení řídicího oprávnění. Pozastavení řídicího oprávnění je novým způsobem exekuce a v praxi ještě ne zcela zavedeným, navíc k tomuto institutu zatím neexistuje žádná doplňující judikatura, která by řešila některé výše uvedené sporné body. Naopak ukládání pokut již prošlo historickým vývojem, rozvinulo se poměrně bohaté soudní rozhodování a praxe se ustálila. Proto se tato část práce věnuje i historii tohoto institutu a podkapitoly jsou doplněny o soudní judikaturu. Lze jen předpokládat, že podobným vývojem si časem projde i druhý institut, pozastavení řídicího oprávnění.

V praxi lze ukládání pokut rozdělit do několika různých odvětví. Pokuty budou ukládány ve věcech ochrany práv duševního vlastnictví, zejména u zdržovacích nároků nezasahovat do autorských a jiných průmyslových práv jiného. V oblasti smluvního práva budou vymáhána plnění ze smluv o dílo (a jiných) k vymožení neprovedených prací a výkonů. Dalšími případy bude kupříkladu v oblasti věcných práv výkon rozhodnutí ve věci sousedských práv a jiných záporných žalob na zdržení se protiprávního zasahování do práva vlastnického. Ukládáním pokut bude také zajišťována součinnost povinného se znalcem. *V usnesení, kterým ustanovil znalce za účelem přezkoumání zprávy o vztazích mezi propojenými osobami, soud vždy uloží společnosti povinnost poskytnout znalci veškerou potřebnou součinnost. Nesplní-li společnost tuto povinnost, může se osoba, která se domohla jmenování znalce, domáhat jejího splnění výkonem rozhodnutí podle § 351 o. s. ř.*⁶⁴

Ukládání pokut umožňuje i zákon o zvláštních řízeních soudních ve věcech výkonu rozhodnutí o péči o nezletilé děti, tomuto tématu je věnována samostatná podkapitola.

⁶³ Historické znění: říšský zákon č. 79/1896 ř. z., o řízení exekučním a zajišťovacím

⁶⁴ Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 5. 4. 2006, sp. zn. 29 Oso 371/2005

4.2. Historie

Na konci 19. století byla přijata tzv. Kleinova procesní reforma. Mezi její nejdůležitější části spadá mimo jiné i říšský zákon č. 79/1896 ř. z. o řízení exekucí a zajišťovacím. Úprava ukládání pokut je zde dokonce mnohem širší než v OSŘ. Pokutování dlužníka nalezneme v několika podkapitolách - „Jak vypomoci sluší jiné činy“, „O vymáhání toho, aby něco bylo trpěno neb opominuto“ a obecná část „O peněžitých pokutách“.

Pokutami se zde vymáhají činy, které nemohou být vykonány jinou osobou než dlužníkem, a které výlučně závisí na dlužníkově vůli.⁶⁵ Dlužníkovi se nejprve pohrozí újmou a až poté lze použít donucovací prostředek. Peněžité pokuty se ukládají trestním příkazem a nesmí přesahovat čtyři tisíce, v úhrnu nesmí být vyšší než dvacet tisíc korun.

Pokutami nebo vazbou se vymáhá též to, aby dlužník nějaký čin opomněl či snášel. Vazba může být uložena až na jeden rok, pokuty v maximální výši čtyři tisíce, ovšem bez omezení celkového úhrnu. S každým dalším nesplněním povinnosti nekonat či snášet se pokuty a délka vazby mají prodlužovat tak, aby bylo splněno účelu vykonávacího řízení. Navíc je zde stanovena i možnost věřitele obrátit se na soud, který by dlužníkovi nařídil složit jistinu na případnou náhradu škody, které by vznikla zapověděnými činy.

Zajímavostí je, že podle této úpravy peněžité pokuty připadají chudinskému fondu místa, ve kterém dlužník bydlí. Pokud nemá známé bydliště v území, kde zákon platí, případnou chudinskému fondu místa, ve kterém má sídlo exekuční soud (podle ustanovení § 359 ř. z.)

V OSŘ z roku 1950⁶⁶ zůstává rozdělení úpravy na více podkapitol a ustanovení. Konkrétně na podkapitolu „Exekuce k vydobytí nároku na nezastupitelný čin povinné strany“ a „Exekuce k vydobytí nároku na zdržení se činu nebo trpění“. Nejvyšší úhrnná hranice je určena pro obě podkapitoly stejně, a to částkou 50.000 Kčs.

Při exekuci na zdržení se činu nebo na trpění je možné opět požadovat po dlužníku složení jistoty pro případnou náhradu škody. Pokud povinný působí změnu, které se přičí právu vymáhajícího věřitele, má věřitel možnost požadovat obnovení původního stavu. Pro tento účel může soud přidělit věřiteli výkonného úředníka, který má za úkol odstranit odpor dlužníka.

Vydobyté pokuty, na rozdíl od předchozí úpravy, připadají státu.

V období od 1. dubna 1964 upravuje tuto procesní materii jediný zákon, zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád. Ukládání pokut upravuje v jediném ustanovení § 351 OSŘ.

⁶⁵ Místo pokut může být ke splnění povinnosti nařízena dlužníkovou vazba, a to až do úhrnné doby šesti měsíců.

⁶⁶ Historické znění: zákon č. 142/1950 Sb., o řízení ve věcech občanskoprávních (občanský soudní řád)

Za celou dobu účinnosti tohoto zákona se toto ustanovení mění pouze minimálně a s ohledem na změnu doby, zejména v ekonomice. V roce 1992 se mění maximální úhrnná výše pokut z částky 20.000 Kčs na 100.000 Kčs. V roce 2001 přestává být úhrnná výše pokut limitována, omezuje se pouze první pokuta, a to částkou 100.000 Kč. Až v tomto roce se reflektují poměry při rozdělení federace a v zákoně zůstává částka uvedená pouze v korunách českých.

Do roku 2001 obsahuje toto ustanovení i odstavec třetí, který upravuje změnu stavu. Pokud povinný způsobí porušením uložené povinnosti změnu stavu, které předpokládá vykonávané rozhodnutí, dá soud povolení, aby se oprávněný postaral o obnovení předešlého stavu na náklad povinného. Zákonem č. 30/2000 Sb. byl tento odstavec přeměněn na nové ustanovení § 351a OSŘ. Z jeho systematického zařazení vyplývá, že je možné jej použít při změně stavu u nezastupitelných prací a výkonů (jako to bylo do novely), ale nově i při změně stavu i zastupitelných prací a výkonů, které se nevymáhají prostřednictvím ukládání pokut.

Pokuty připadají státu a zaplacením pokut se povinný nezprošťuje odpovědnosti za škodu.

V roce 2001 byl přijat další procesní předpis, exekuční řád, který ustanovil dvoukolejnost výkonu rozhodnutí a přidal oprávnění vymáhat nesplněné povinnosti skrze ukládání pokut i soudním exekutorům. Exekuční řád vlastní úpravu ukládání pokut v podstatě neobsahuje, použijí se ustanovení § 350 až § 351a občanského soudního řádu. Od této doby je procesní úprava výkonu rozhodnutí ukládáním pokut účinná v nezměněné podobě.

4.3. Právní úprava podle OSŘ

Občanský soudní řád stanoví primární právní úpravu ukládání pokut. Jak je již výše uvedeno, exekuční řád žádné další podmínky pro ukládání pokut nestanovuje, pouze upřesňuje některé procesní aspekty, a proto úprava OSŘ je důležitá i pro postup soudních exekutorů.

Systematicky je úprava zařazená v části šesté (výkon rozhodnutí), hlavě osmé, která upravuje uspokojení práv na nepeněžitě plnění. Díl čtvrtý pojednává o provedení prací a výkonů. Ukládání pokut k vymožení nesplněné pohledávky upravuje ustanovení § 351 OSŘ. Jak řešil Nejvyšší soud ČSSR, ukládání pokut je specifickým způsobem výkonu rozhodnutí a použije se právě a jenom při výkonu rozhodnutí k provedení prací a výkonů, nelze jej použít jako další krok při jiných způsobech výkonu rozhodnutí. *Postup podle § 351 o. s. ř. není*

*použitelný pro výkon rozhodnutí odebráním věci, jestliže se věc, která má být odebrána, nenalezne u povinného.*⁶⁷

Ustanovení § 351 OSŘ předpokládá, že byla porušena „jiná povinnost“ uložená vykonávaným rozhodnutím. Tato jiná povinnost se bude skládat zejména z provedení určitých prací, nicméně obsahem vykonávaného rozhodnutí může být i povinnost něčeho se zdržet, případně něco strpět. Zdržovací povinnost se bude týkat asi nejčastěji sousedských práv a problému vypouštění emisí a imisí,⁶⁸ zdržovací nárok nalezneme například i v oblasti práv duševního vlastnictví. Strpění může spočívat například v povinnosti odpovídající právu nezbytné cesty, tedy že vlastník sousedního pozemku musí strpět nezbytný průchod nebo průjezd přes svůj pozemek. Pokud nestrpí a bude toto právo rušit, výkon rozhodnutí se povede právě ukládáním pokut.

Práce a výkony mohou být tzv. zastupitelné nebo nezastupitelné. Nezastupitelné práce může provést pouze povinný a nikdo jiný. Typickým učebnicovým případem zde bude například smlouva o dílo na namalování obrazu světoznámým malířem. Pro oprávněného by jistě nebylo žádoucí, kdyby měl obraz namalovat někdo jiný, protože nikdo jiný nedosahuje takových kvalit jako povinný. Zastupitelné práce naopak může provést v podstatě kdokoli a může si je provést i sám oprávněný. Příkladem zastupitelné práce může být vykopání díry pro připravený bazén. Je zcela zřejmé, že není nutné spoléhat jenom na povinného, a vymáhanou práci může provést i oprávněný, případně tyto práce může vykonat někdo jiný než povinný, či oprávněný.

Rozdělení na zastupitelné a nezastupitelné práce je důležité, protože se podle něj volí vhodný způsob exekuce. Pro zastupitelné práce a výkony soud nebo soudní exekutor povolí oprávněnému, aby si dal práci provést někým jiným než povinným, případně ji provedl sám, a to na náklad povinného. Potřebné náklady může oprávněný po povinném požadovat předem, a pokud povinný nezaplatí dobrovolně, soud nebo soudní exekutor dále postupuje některým ze způsobů určených k uspokojení peněžitých pohledávek (ustanovení § 350 OSŘ). Nezastupitelné práce a výkony může vykonat pouze povinný, a k jejich vymožení se povinnému ukládají pokuty.

Soud je při nařizování výkonu rozhodnutí vázán způsobem, který navrhne oprávněný, avšak v tomto případě je posouzení, zda jsou práce a výkony zastupitelné nebo nezastupitelné,

---

⁶⁷ Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSSR ze dne 31. 3. 1969, sp. zn. 2 Cz 12/69

⁶⁸ Podle ustanovení § 1013 OZ, případně starší záležitosti podle ustanovení § 127 OZ účinného do konce roku 2013.

otázkou úvahy soudu.^{69,70} Oprávněný tedy ve svém návrhu nemusí uvádět, zda má soud ukládat pokuty nebo povolit provedení prací někým jiným než povinným. Oprávněný pouze uvede, že chce vymáhat provedení výkonů a prací a způsob výkonu rozhodnutí soud vybere sám.

Jak je tedy výše uvedeno, pokuty se ukládají pouze v případě nezastupitelných prací. První uložená pokuta musí reflektovat nesplněnou povinnost a nesmí přesahovat výši 100.000 Kč. Další pokuty už jsou limitovány pouze tak, že mají být „přiměřené“ vymáhané povinnosti, maximální výše pokuty se nestanoví.

Uložená pokuta nesmí být pro povinného likvidační a zároveň by měla odpovídat vymáhané povinnosti tak, aby nebyla zcela zřetelně nepřiměřená. Vykonavatel rozhodnutí musí brát na zřetel jak finanční poměry povinného, tak i charakter a případnou závažnost vymáhané povinnosti. Jinou pokutu vykonavatel uloží při povinnosti zdržet se vypouštění dešťové vody na pozemek oprávněného, nebo při pohledávce vyplývající z ochrany práv duševního vlastnictví, kdy povinný tímto porušením získal prospěch v hodnotě několika milionů korun. Pokuty musí být soudem či exekutorem ukládány specificky a s ohledem na situaci v každém jednotlivém případě a též musí být náležitě odůvodněna jejich výše.⁷¹

Pokud nebude vymáhané provedení prací a výkonů vykonáno ani po první uložené pokutě, měla by být každá další pokuta vyšší než ta předchozí tak, aby byl tlak na dlužníka na splnění povinnosti větší a aby bylo dosaženo kýženého výsledku. Navíc oproti předchozí a prvorepublikové úpravě není stanovena úhrnná výše, soud tedy může ukládat pokuty až do doby, než bude výkon rozhodnutí proveden nebo zastaven.

Pokud má být dlužník nucen ke splnění povinnosti, je nutné, aby se ho nařízený výkon rozhodnutí nějakým způsobem vůbec dotknul, a to jednak výši pokuty, ale též vymáháním nezaplacené pokuty. *Je povinností soudu, aby uložené pokuty, které připadají státu, také rychle a důrazně vymáhal. Právě rychlým a důrazným vymáháním nepřímě přispívá k tomu, aby povinný plnil vymáhané povinnosti. Nepůsobí dobře a nepomáhá to ani autoritě soudu, jestliže soud uložené pokuty nevymáhá. Pak se uložení pokuty zcela míjí svým účinkem.*⁷²

---

⁶⁹ K vázanosti soudu volbou způsobu výkonu rozhodnutí např. Usnesení Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 29. 1. 2002, sp. zn. 18 Co 17/2002

⁷⁰ V případě vedení výkonu rozhodnutí podle exekučního řádu pochybnosti nevznikají, soudní exekutor volí způsob výkonu rozhodnutí vždy (i v případě vymáhání plnění peněžitých) podle vlastního uvážení a není vázán způsobem, který k exekuci navrhne oprávněný.

⁷¹ Nepřiměřená výše uložené pokuty je častým odvolacím důvodem proti usnesení o uložení pokuty k provedení prací a výkonů. Viz například Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 22. listopadu 2006, sp. zn. 20 Cdo 2159/2006, nebo Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 28. května 2003, sp. zn. 20 Cdo 740/2003.

⁷² TRIPES, Antonín. *Exekuce v soudní praxi*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2006, s. 705

Jednotlivé pokuty soud ukládá usnesením. Pokud by měl dlužník za to, že uložená částka je ve výrazném nepoměru s vymáhanou povinností, má procesní možnosti obrany, neboť odvolání proti usnesení, kterým se ukládá pokuta, je přípustné. *Nesouhlasí-li povinný s výší pokuty, kterou mu soud uložil v usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí, nebo s výší další pokuty uložené mu soudem prvního stupně proto, že je nepřiměřená vzhledem k povaze vynucované povinnosti a k jeho poměrům, může tuto námitku uplatnit v odvolání proti usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí, případně v odvolání proti usnesení o uložení další pokuty. Přiměřenost uložené pokuty pak odvolací soud posuzuje při přezkoumání rozhodnutí soudu prvního stupně o nařízení výkonu rozhodnutí či o uložení další pokuty.*⁷³

Odvolání je konečným prostředkem obrany proti usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí uložením pokuty, dovolání podle dosavadní judikatury není přípustné.⁷⁴

S účinností od 1. ledna 2013 byla zákonem č. 404/2012 Sb. přijata novelizace ustanovení § 237 OSŘ. Nové znění tohoto ustanovení přináší odlišnou konstrukci přípustnosti dovolání. Na tomto základě by nově mohlo být dovolání přípustné, kdyby zde byl naléhavý právní zájem na vyřešení otázky v odvolání řešené.⁷⁵ Podle ustanovení § 239 OSŘ přípustnost dovolání v tomto případě konstatuje dovolací soud.

Je ale nutné podotknout, že jestliže se bude jednat pouze o dovolání proti výši pokuty bez jakékoli naléhavé právní otázky, dá se očekávat, že dovolací soud nebude měnit svůj právní názor a opět konstatuje nepřípustnost dovolání. Výlučnou pravomoc rozhodovat o podaných dovoláních má Nejvyšší soud, a ten ve svém rozhodnutí ze dne 22. 11. 2006 vyslovil právní názor, že námitka nepřiměřenosti nemůže mít širší judikatorní přesah, neboť se vždy rozhoduje *ad hoc* při konkrétní vynucované povinnosti s ohledem na poměry konkrétního povinného.⁷⁶

Lze tedy, i s ohledem na předvídatelnost rozhodování, očekávat, že na svém právním názoru setrvá i po přijetí výše uvedené novely účinné od 1. ledna 2013 a dovolání, které bude namítat pouze nepřiměřenou výši uložené pokuty, odmítne jako nepřípustné.

---

⁷³ Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 18. 3. 2014, sp. zn. 21 Cdo 4289/2013

⁷⁴ Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 28. 6. 2011, sp. zn. 20 Cdo 3814/2009: „*Proti usnesení odvolacího soudu, jímž bylo v řízení o výkon rozhodnutí podle § 351 odst. 1 OSŘ rozhodnuto o odvolání proti usnesení soudu prvního stupně o uložení či neuložení další pokuty, není dovolání přípustné.*“

⁷⁵ Ustanovení § 237 OSŘ stanoví 4 důvody, pro které je možné konstatovat přípustnost dovolání: napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené praxe dovolacího soudu, nebo jestliže daná otázka dosud nebyla dovolacím soudem vyřešena, případně je dovolacím soudem rozhodována odchýlně, anebo pokud má být dovolacím soudem právní otázka posouzena jinak.

⁷⁶ Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 22. 11. 2006, sp. zn. 20 Cdo 2159/2006: „*Námitka nepřiměřenosti uložené pokuty nezakládá zásadní právní význam usnesení, jímž odvolací soud potvrdil usnesení soudu prvního stupně o nařízení výkonu rozhodnutí uložením pokuty (§ 351 OSŘ).*“

Sporná situace nastává v případě, kdy dojde k zastavení vykonávacího řízení. Uložené pokuty nelze prominout (na rozdíl od pořádkových pokut) a zaplacené pokuty v případě zastavení řízení nelze povinnému vrátit. Soud při nařízení výkonu rozhodnutí nezkontroluje, zda vykonávaná povinnost nebyla splněna. Taktéž nezkontroluje, zda nebyla splněna alespoň dostatečně. V tomto případě se opírá pouze o tvrzení oprávněného, že nedošlo ke splnění závazku.⁷⁷

Problém může být zejména v případě vypouštění imisí. Může se například stát, že povinnému bylo vykonávaným rozhodnutím uloženo, aby se zdržel vypouštění jedovatého kouře při topení. Povinný se podle rozhodnutí částečně řídil a přestal spalovat plastový a jiný odpad. Stále topí uhlím a dřevem, z čehož nějaký kouř také vzniká. Vytápět obydlí nějak musí a podle svého mínění učinil všechny potřebné kroky dostatečné k tomu, aby vznikání jedovatého kouře zabránil. Oprávněný je ale dle svého mínění obtěžován kouřem i nadále, a proto podá návrh na nařízení výkonu rozhodnutí, aby se povinný zdržel dalšího vypouštění kouře. Soud vychází pouze z tvrzení navrhovatele, nařídí výkon rozhodnutí, a protože se jedná o nezastupitelné plnění, uloží povinnému pokutu, aby se nedopouštěl porušování jiných povinností stanovených vykonávaným rozhodnutím. V tomto případě vyvstává otázka, jak se má povinný bránit proti výkonu rozhodnutí.

Povinný může podat odvolání proti usnesení, kterým je ukládána pokuta, nicméně ani odvolací soud nezkontroluje, zda byla uložena povinnost splněna či ne. *Okolnosti takové povahy mohou být hodnoceny jen v řízení o zastavení výkonu rozhodnutí, které předpokládá provádění dokazování (srov. § 268 odst. 1 písm. g/, h/, § 269 odst. 1 o.s.ř.). Námitku, že povinnost zdržet se určitého chování nebo chování jiného strpět neporušil, nemůže proto povinný úspěšně uplatnit v odvolání, a to ani proti rozhodnutí, jímž byl výkon rozhodnutí nařízen, ani proti rozhodnutí, jímž byla uložena další pokuta, ale právě jen návrhem na zastavení výkonu rozhodnutí.*⁷⁸

Pokud se tedy povinný chce bránit proti uložené pokutě, musí podat návrh na zastavení výkonu rozhodnutí podle ustanovení § 268 odst. 1 písm. h) OSŘ.

V případě, že dojde k zastavení vykonávacího řízení a uložená pokuta ještě nebyla zaplacená, nebude ani dále vymáhána. *Jestliže v zastavovacím řízení povinný prokáže, že učiněná opatření byla dostatečná a že tedy návrh na nařízení výkonu rozhodnutí byl podán*

---

⁷⁷ Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 25. 2. 2009, sp. zn. 20 Cdo 2101/2007: *Je výrazem ustálené soudní praxe [...] že při nařízení výkonu rozhodnutí soud nezjišťuje, zda (v jakém rozsahu) povinný vymáhanou povinnost dobrovolně splnil, popř. zda ve smyslu § 351 odst. 1 o.s.ř. „jinou“ povinnost porušil nebo se jí nepodrobil (v tomto směru vychází z tvrzení oprávněného v návrhu na nařízení výkonu rozhodnutí).*

⁷⁸ Tamtéž

*nedůvodně, bude výkon rozhodnutí zastaven. Zastavení výkonu rozhodnutí však neznamená, že usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí ztrácí své účinky, a neznamená ani automatické zrušení uložené pokuty. Zastavení výkonu rozhodnutí spočívá jen v tom, že se nepokračuje v nařízeném výkonu rozhodnutí, avšak ani zastavením výkonu se neruší účinky nařízeného výkonu, které byly předtím provedeny [...] Pokud jde o pokutu, pak to vlastně znamená, že pokud pokuta nebyla dosud zaplacená, nebude soud pokračovat v nařízeném výkonu a nebude již ani vymáhat uloženou pokutu. V opačném případě však tam, kde již pokuta byla zaplacená a byla soudem vymožená, nebude soudem povinnému vrácena, i když došlo k zastavení výkonu rozhodnutí. Ve svých důsledcích to znamená ovšem poškození povinného, který byl povinen zaplatit pokutu z nařízeného výkonu, ačkoliv takový výkon rozhodnutí byl zastaven.*⁷⁹

Problém nastane v případě, kdy povinný, ačkoli povinnost normovanou rozhodnutím splnil, pokutu zaplatí. Vymožené pokuty soud nevrací. Pokud povinnosti stanovené ve vykonávaném rozhodnutí prokazatelně splnil, a přesto byl nařízen výkon rozhodnutí a pokuta uložena a zaplacená, případně vymožená, nastává krajně nespravedlivý stav. Jestliže by povinný neměl žádné právní možnosti k vydobytí svých financí zpět, mohlo by docházet ke zneužívání institutu ukládání pokut, kdy by oprávněný, i přesto, že povinnost uložená rozhodnutím byla splněna, podal návrh na výkon rozhodnutí jen proto, aby se povinnému pomstil. Povinný by byl takto vlastně nucen k dalšímu plnění mimo uloženou povinnost.

Jestliže byla povinnost ve vykonávaném rozhodnutí splněna již před návrhem na výkon rozhodnutí, oprávněný to věděl, a přesto podal návrh na výkon rozhodnutí, mohly by být naplněny podmínky pro náhradu škody. A tedy povinný by mohl dostat částku ve výši zaplacené pokuty zpět přímo od oprávněného podle ustanovení o náhradě škody § 2909 a násl. OZ.

K navrácení zaplacených pokut je ale nutno dodat, že k takové situaci bude docházet opravdu zřídka. I podle dosavadní judikatury⁸⁰ je zřejmé, že povinný před zaplacením pokuty využije všech svých procesních možností, aby bylo řízení některým z možných způsobů zastaveno, a pokutu zaplatí až v nejzazší možné situaci. Taktéž lze předpokládat, že soud i soudní exekutor budou při vymáhání pokuty spíše zdrženliví, pokud bude podán návrh

---

⁷⁹ TRIPES, Antonín. *Exekuce v soudní praxi*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2006, s. 706

⁸⁰ Současná judikatura řeší zejména situace, kdy povinný namítá materiální nevykonatelnost titulu, nepřiměřenou výši pokuty nebo jiné vady v usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí. Podle analýzy vybraných soudních rozhodnutí na beck-online a internetových stránkách Nejvyššího soudu ČR (např. Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 22. 11. 2006, sp. zn. 20 Cdo 2159/2006, nebo rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 24. 5. 1995, sp. zn. 14 Co 90/95 a další)

na zastavení řízení, dovolání nebo ústavní stížnost. Takže spíše bude docházet k situacím nastíněným výše, a to že dojde k zastavení výkonu rozhodnutí a dalšímu nevymáhání pokuty.

Vymožené pokuty připadají státu a platí se na účet soudu, který pověřil exekutora provedením exekuce. Zaplacením pokut se povinný nezprošťuje povinnosti nahradit újmu. Pokuty inkasuje pouze stát a oprávněnému z nich nelze hradit ani náhradu škody ani jiné náklady, tak jako tomu je například u ukládání pokut ve věcech péče soudu o nezletilé.

Dle mého názoru by z vybraných pokut měla jít nějaká část přímo oprávněnému. Například 30 procent z každé pokuty by připadlo oprávněnému. Kdyby byla zavedena takováto právní úprava, mohlo by to posílit psychický tlak na povinného. Pokud povinný účelově neplní rozhodnutím uloženou povinnost jenom z nějakého rozmaru, aby pohledávka nebyla splněna, tak fakt, že by oprávněný dostal nějakou část pokuty, by mohla výrazně posílit tlak na splnění. Protože pokud jde pokuta v plné výši státu a vlastně jde úplně mimo oprávněného, pro povinného to může být méně motivující, než kdyby i oprávněný dostal nějakou část vybrané pokuty.⁸¹

Tím, že povinný neplní povinnost stanovenou ve vykonávaném titulu a je v prodlení, mohou vznikat oprávněnému další náklady, případně mu může být působena psychická újma (například u nároků z práv duševního vlastnictví) nebo újma na zdraví (u škodlivých emisí). I proto by měl oprávněný dostat část vymožené pokuty jako prozatímní zadostiučinění, než bude splněna vymáhaná pohledávka nebo rozhodnuto v dílčím řízení o náhradě škody.

Pokud povinný neplní a oprávněný chce nahradit vzniklou škodu, musí podat novou žalobu a vést nové soudní řízení ve věcech náhrady škody. Pokud by měl možnost náhrady škody z vymožených pokut, odpadl by další soudní postup a pro oprávněného by se záležitost náhrady škody urychlila.

4.4. Právní úprava v EŘ

Exekuční řád vyjmenovává provedení prací a výkonů jako další ze způsobů exekuce, který může exekutor využít a dále už jen upřesňuje některé aspekty ukládání pokut ve vztahu k soudním exekutorům.

Přestože (i starší) znění exekučního řádu zakládá pravomoc exekutora ukládat pokuty pro splnění prací a výkonů poměrně jasně, vyvstala v řízení u Nejvyššího soudu otázka, zda i exekutor může přistoupit k uložení pokuty, či zda tato pravomoc náleží pouze soudu. A proti Nejvyšší soud judikoval, že: *I v řízení podle zákona č. 120/2001 Sb. (exekuční řád) lze*

---

⁸¹ K názoru, že by pokuty měly sloužit i k odškodnění oprávněného například i článek: ZAPLETAL, Jiří. *Několik poznámek k nové úpravě soudní vynutitelnosti práv duševního vlastnictví*. Právní rozhledy, roč. 2006, č. 20, s. 753

*pro nesplnění povinnosti spočívající v osobním (tzv. nezastupitelném) plnění povinného nařídit a provést exekuci ukládáním pokut.*⁸²

Důležitým ustanovením, které je nutno zmínit ještě před samotnou úpravou ukládání pokut, je ustanovení § 73 EŘ. Toto ustanovení normuje přiměřené použití ustanovení OSŘ, pokud EŘ nestanoví jinak. Pro exekuci ukládající jinou povinnost než zaplacení peněžité částky se přiměřeně použijí ustanovení OSŘ o výkonu rozhodnutí k uspokojení nepeněžitých plnění, a tedy i v řízení podle exekučního řádu budou ukládání pokuty na základě ustanovení § 351 OSŘ.

Exekuci k provedení prací a výkonů se věnuje ustanovení § 72 EŘ. V odstavci prvním je stanovena úprava pro tzv. zastupitelné práce a výkony, pro nezastupitelné práce a výkony jsou podmínky stanoveny v odstavci druhém a třetím.

Exekuční řád ve svém ustanovení § 72 odst. 2 stanoví, že: *pokuty uložené při provedení exekuce podle ustanovení § 351 občanského soudního řádu je povinný vždy povinen zaplatit na účet exekučního soudu.* Toto ustanovení předchází nejasnostem v tom, kam platit nařízené pokuty. Pokuty nařizuje soudní exekutor, tudíž by bylo logické, že by pro jasnější přehled při vymáhání bylo plněno přímo exekutorovi,⁸³ nicméně ten by následovně musel vybrané peníze převádět soudu,⁸⁴ a proto bylo přistoupeno k tomu, že pokuty povinný platí rovnou soudu, bez exekutora jako prostředníka při placení.

K vymáhání uložené a nezaplacené pokuty přistoupí exekutor bez návrhu, v rámci probíhajícího exekučního řízení. Z podstaty věci k vymáhání pokuty použije jiný způsob výkonu rozhodnutí, a to některý ze způsobů exekuce na peněžité plnění.

Pokud ani uložení první pokuty nevede k vymožení povinnosti, je k dalšímu ukládání pokut potřeba součinnost oprávněného. *Druhou a každou další pokutu ukládá poté exekutor pouze na návrh oprávněného. Oprávněný svůj návrh podává a adresuje přímo exekutorovi, nikoli exekučnímu soudu, a exekutor o návrhu rozhoduje, aniž by o jeho podání informoval exekuční soud.*⁸⁵

Pro postup exekutora je také stanoveno určité omezení, aby nedošlo ke zneužití pravomoci a byl chráněn i povinný. Podle ustanovení § 72 odst. 3 EŘ lze exekuci ukládáním pokut (prováděnou podle ustanovení § 351 OSŘ) zastavit, a to i zčásti, pokud výše uložené pokuty neodpovídá vymáhané povinnosti či okolnostem případu. Návrh na zastavení exekuce

---

⁸² Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 22. 9. 2005, sp. zn. 20 Cdo 2712/2004

⁸³ Exekutor se o splnění pokuty dozví až na dotaz adresovaný soudu, u kterého má být pokuta splněna.

⁸⁴ Vybrané pokuty i v případě vymáhání podle exekučního řádu připadají státu a nikoli exekutorovi.

⁸⁵ KASÍKOVÁ, Martina, ŠIMKA, Karel. In KASÍKOVÁ, Martina a kol. *Exekuční řád. Komentář*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, 465 s.

(i částečně) se podává u exekutora, který vede exekuci, a to podle ustanovení § 55 EŘ. Exekutor může návrhu sám vyhovět a exekuci zastavit, ale pouze v případě, že se zastavením souhlasí oprávněný (ustanovení § 55 odst. 4 EŘ). Pokud exekutor nerozhodne o zastavení exekuce, předá exekuční spis exekučnímu soudu, který dále ve věci rozhoduje a může exekuci zastavit, nebo případně částečně zastavit a snížit výši uložené pokuty.

Podle rozhodnutí Nejvyššího soudu⁸⁶ je dovolání proti usnesení, jímž bylo rozhodnuto o odvolání proti usnesení soudního exekutora o uložení pokuty podle ustanovení § 351 OSŘ, nepřípustné. Tedy rozhodnutí exekučního soudu o zastavení exekuce (zrušení uložené pokuty), případně rozhodnutí o uložení nižší pokuty, bude konečné a výše pokuty bude již nezměnitelná.

4.5. Výkon rozhodnutí o péči o nezletilé děti

K výkonu rozhodnutí ukládáním pokut je nutné také zmínit další normované situace, kdy lze pokuty ukládat, a to ve věcech výkonu rozhodnutí o péči o nezletilé děti.

Historicky byla právní úprava zařazena do občanského soudního řádu, nově se vznikem dalšího procesního předpisu od 1. 1. 2014 jsou procesní ustanovení o péči o nezletilé děti zařazena do zákona o zvláštních řízeních soudních.⁸⁷

Možnost výkonu rozhodnutí uložením pokuty upravuje ustanovení § 502 ZZŘ. Výkon rozhodnutí nařizuje zásadně soud, a to v případě kdy povinný dobrovolně neplní soudní rozhodnutí nebo soudem schválenou dohodu o péči o nezletilé dítě,⁸⁸ o úpravě styku s nezletilým dítětem, případně rozhodnutí o navrácení dítěte. Prvním krokem, který soud musí před nařízením výkonu ukládáním pokut učinit, je výzva povinnému k dobrovolnému splnění povinnosti. Taktéž soud musí povinného poučit o následcích neplnění povinnosti a o možnosti výkonu rozhodnutí ukládáním pokut.

Výše každé jednotlivé pokuty je zde omezena částkou 50.000 Kč a lze je ukládat opětovně, ale pouze v případě, je-li ukládání účelné. Pokuty by měly být ukládány i s přihlédnutím k sociálnímu a finančnímu zázemí povinného. Jestliže povinný žije ze sociálních dávek, které stěží postačí na zaplacení základních výdajů, a nemá žádný jiný majetek, nelze uložení pokuty považovat za účelné, protože stěží bude mít uložení pokuty nějaký reálný dopad na povinného. Nařízeným výkonem rozhodnutí ve věcech péče

---

⁸⁶ Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 20. 12. 2011, sp. zn. 20 Cdo 5162/2009

⁸⁷ Aktuální znění: zákon č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních

⁸⁸ Péče soudu o nezletilé je širším pojmem, který zahrnuje více různých okruhů řízení. Předmět řízení ve věcech péče soudu o nezletilé upravuje ustanovení § 466 ZZŘ a spadá sem mimo jiné řízení ve věcech jména a příjmení nezletilého, výživy, styku s nezletilým, rodičovské odpovědnosti nebo například řízení ve věcech přiznání svéprávnosti nezletilému dítěti.

o nezletilé je často nutné řešit situaci ihned, a pokud by pokuta měla být splácena klidně i několik let, nebude zde naplněn účel jejího uložení. Taktéž taková pokuta nesplní svůj účel ani u majetných povinných. Těm sice bude možné postihnout jejich majetek, ale v porovnání s jejich aktivy bude výše pokuty nízká a nebude je motivovat ke splnění povinnosti, takže raději zaplatí nařízenou pokutu, ale vykonávaným rozhodnutím se řídit nebudou.

Taktéž je nutné zohlednit i předchozí chování povinného při plnění povinností v řízení. *Úvaha soudu o tom, zda má vůbec přistoupit k výkonu rozhodnutí ukládáním pokut, jež budou povinnému ukládány usnesením, jež mu bude při výkonu rozhodnutí doručováno, bude rovněž výrazně ovlivněna obavami, zda by takovým postupem nebyl výkon rozhodnutí ztížen či zmařen, neboť by takového postupu soudu mohl povinný využít jako varování před hrozícím odnětím dítěte a mohl by změnit adresu svého pobytu a pobytu dítěte, aby se výkonu rozhodnutí pokud možno vůbec vyhnul.*⁸⁹

Vzhledem k charakteru vykonávané povinnosti - péče o nezletilé děti, je zde nutné mnohem více brát na zřetel veškeré okolnosti případu, než u ukládání pokut k provedení prací a výkonů. A proto je nutné, aby soud jako vykonavatel pečlivě zkoumal každý případ a vybíral vhodný způsob výkonu rozhodnutí. I proto zákon stanoví požadavek účelnosti ukládání pokut. Jak je výše znázorněno, ne vždy bude uložení pokuty účelné a vhodné.

Pokuty připadají státu a soud eviduje částku vymožených pokut. Evidence je zde důležitá, neboť vymožené pokuty mohou sloužit k náhradě vynaložených a prokázaných nákladů sloužících k uspokojení nezbytných potřeb dítěte, a to právě až do výše částky vymožených pokut. Ohledně čerpání pokut k náhradě nákladů dítěte rozhoduje soud na návrh zákonného zástupce nebo opatrovníka nezletilého dítěte (čerpání pokut k náhradě nákladů dítěte upravuje ustanovení § 507 ZZŘ).

Vzhledem k tomu, že pojem péče soudu o nezletilé děti je poměrně široký, přistupují k možnosti výkonu rozhodnutí ukládáním pokut i další způsoby výkonu rozhodnutí odlišné od způsobů normovaných v OSŘ k vymáhání peněžitých i nepeněžitých pohledávek. Péče soudu o nezletilé děti je specifickým okruhem činnosti soudu. Jelikož se jedná o rodinné záležitosti, tedy záležitosti osob blízkých, spojených rodinným poutem a často i na sobě závislých, nelze pouze mechanicky ukládat pokuty k dosažení splnění rozhodnutí. Necitlivým výkonem rozhodnutí by mohlo dojít i k přerušení rodinných vazeb, a právě proto má soud mimo ukládání pokut možnost povinnému nařídít povinné setkání s odborníkem v oboru pedopsychologie, stanovit plán navykacího režimu dítěte s osobou oprávněnou nebo například

---

⁸⁹ SMOLÍK, Petr. In SVOBODA, Karel a kol. *Zákon o zvláštních řízeních soudních*. Komentář. 1. vydání. Praha : C. H. Beck, 2015, s. 1001

nařídít první setkání s mediátorem. Tato další opatření soudu mohou být pro úspěšný výkon rozhodnutí velice důležité a často i účinnější než pokuty. Jestliže totiž všechny způsoby výkonu rozhodnutí selžou, může dojít až k odnětí dítěte, což je jistě velice nežádoucí stav. Proto je vhodné, aby předchozí způsoby byly nařizovány cíleně a s ohledem na konkrétní situaci v rodině, aby bylo rozhodnutí učiněno za dost jinak než právě odnětím.

Při porovnání s výkonem rozhodnutí ukládáním pokut k provedení prací a výkonů zde nalezneme několik nepodstatných odlišností. Pokuty k provedení prací a výkonů může nařizovat soud i soudní exekutor, pokuty ve věcech péče soudu o nezletilé, soud. Rozhodování ve věcech péče soudu o nezletilé si jistě vyžaduje větší cit pro věc a opatrnější nařizování opatření než vykonávání prací a výkonů a proto je svěřeno pouze do pravomoci soudů.

Pokuty k provedení prací a výkonů jsou jediným možným způsobem, jak vymoci splnění pohledávky povinným, jiný způsob fakticky ani není možný. Ve věcech péče soudu o nezletilé jsou stanovena další opatření, která soud může ukládat a jestliže všechna selžou, přistoupí se ještě o krok výše, k odebrání dítěte. Tím je fakticky umožněno splnění povinnosti, ale pokud povinný ve věcech provedení prací a výkonů pohledávku splnit nechce a pokuty platí, nemáme žádný jiný způsob, jak pohledávku vymáhat.

V obou případech pokuty připadají státu, nicméně při výkonu rozhodnutí ve věcech péče soudu o nezletilé má dítě za splnění několika povinností možnost tyto finance dostat k úhradě důvodných nákladů.

5. Závěr

Ve své diplomové práci jsem se zabývala nepřímými způsoby výkonu rozhodnutí. Za cíl jsem si kladla zmapování dvou způsobů výkonu rozhodnutí a jejich komparaci se zahraniční úpravou, případně s jinými způsoby exekuce.

První hypotézu jsem si stanovila následovně: Výkon rozhodnutí ukládáním pokut a exekuce pozastavením řídičského oprávnění jsou rovnocennými způsoby výkonu rozhodnutí a jejich místo v právním řádu je ekvivalentní.

Tuto premisu jsem ve své práci částečně potvrdila a částečně vyvrátila.

Výkon rozhodnutí ukládáním pokut je způsobem, který v různých zákonech existuje již více než 100 let. Zákonodárce do dnešního dne nenalezl žádný jiný dostatečný způsob výkonu rozhodnutí, kterým by jej bylo možné nahradit, případně který by měl minimálně srovnatelné účinky ve vztahu k některým vymáhaným pohledávkám. V historickém říšském zákoně o řízení exekučním a zajišťovacím sice bylo možné namísto uložení pokuty povinného uvěznit, tento způsob je ale v dnešní době zapovězený s ohledem na principy spravedlivého procesu a na právo nebýt zbaven svobody pro neschopnost dostát smluvnímu závazku.

Způsob exekuce pozastavením řídičského oprávnění je účinný relativně krátkou dobu, a to dva roky. Tento způsob nemá v naší právní historii obdoby, je moderním způsobem výkonu rozhodnutí. Používá se k vymáhání peněžité pohledávky, pro které je ale stanoveno šest dalších možných způsobů výkonu rozhodnutí.⁹⁰ Případná nadbytečnost je zde vyvážena vyšším tlakem na povinného. I z předběžných statistik⁹¹ vyplývá, že exekuce pozastavením řídičského oprávnění je u některých povinných účinnější než ostatní způsoby, které slouží k vymáhání peněžité pohledávky.

Vzhledem k výše uvedenému jsem dospěla k závěru, že pokud by mezi způsoby výkonu rozhodnutí nebyl obsažen výkon rozhodnutí ukládáním pokut, jednalo by se o fatální mezeru v zákoně, která by nebyla řešitelná ani použitím analogie. Zatímco pokud by ve výčtu jednotlivých způsobů výkonu rozhodnutí chyběla exekuce pozastavením řídičského oprávnění, bylo by možné výkon rozhodnutí provést i bez tohoto způsobu. Diskutabilní

---

⁹⁰ Podle ustanovení § 59 EŘ o obdobně ustanovení § 258 OSŘ lze exekuci ukládající zaplacení peněžité částky provést: srážkami ze mzdy a jiných příjmů, příkázáním pohledávky, prodejem movitých věcí, prodejem nemovitých věcí, postižením závodu a správou nemovité věci. Dále lze exekuci provést také zřízením exekutorského zástavního práva na nemovitých věcech, tento způsob je ale specifickým, proto jej vyčleňuji zvlášť.

⁹¹ Viz výše uvedená tabulka zpracovaná podle článku na internetových stránkách Exekutorské komory ČR: BÁČOVÁ, Petra. *Soudní exekutoři vydali už 50 příkazů k pozastavení řidičáků* [online]. ekcr.cz, 24. 4. 2013 [cit. 18. 2. 2015]. Dostupné na <<http://www.ekcr.cz/1/aktuality-pro-media/1136-soudni-exekutori-vydali-uz-50-prikazu-k-pozastaveni-ridicaku-24-4-2013?w=>>>.

přebytečnost výkonu rozhodnutí pozastavením řídičského oprávnění však nahrazuje jeho účinnost.

Ačkoliv tedy tyto dva nepřímé způsoby nejsou zcela rovnocenné, s ohledem na veškeré skutečnosti, oba instituty do výčtu rozličných způsobů výkonu rozhodnutí, patří.

Jako druhou hypotézu jsem si stanovila, že právní úprava nepřímých způsobů výkonu rozhodnutí v praxi nepřináší výkladové obtíže a poskytuje jasný právní základ bez nutnosti extenzivního výkladu jednotlivých ustanovení. Tuto hypotézu jsem ve své práci následně vyvrátila.

V případě pozastavení řídičského oprávnění je právní základ velmi úsporný a stručný. Tato ustanovení absolutně neposkytují odpovědi na rozličné situace, které mohou v praxi nastat, a to bohužel často ani na základní otázky. Aby měl tento nepřímý způsob výkonu rozhodnutí vyšší účinnost než dnes, je zapotřebí, aby byl dlužník maximálně poučen o následcích, které nastanou v případě, kdy se nechová v souladu s exekučním příkazem. Pokud je ale v praxi, a zejména mezi správními orgány, rozsáhlá diskuse o tom, zda nesouladné jednání trestat podle správních předpisů, nebo trestních předpisů, může to u povinných vyvolat dojem skoro až nepostižitelnosti za toto deliktní jednání.

Také omezené použití pouze na vymáhání nedoplatku na výživném pro nezletilé dítě vyvolává mnohé otázky. Jednou z nich může být situace, kdy dítě dosáhne věku 18 let. Může pak exekutor pokračovat ve vymáhání nesplaceného výživného za dobu nezletilosti? Ve své práci jsem polemizovala s názorem vysloveným v komentáři k tomuto ustanovení, a dospěla jsem k názoru, že pouhý fakt, že dítě dosáhne určité věkové hranice, ještě nemusí znamenat zrušení exekučního příkazu pozastavením řídičského oprávnění.

Při komparaci se zahraniční právní úpravou jsem se zabývala první výzkumnou otázkou, a to zda je dostatečné, že pozastavením řídičského oprávnění lze vymáhat pouze výživné na nezletilé dítě. Dospěla jsem k názoru, že naše právní úprava je až příliš restriktivní, a proto lze vřele doporučit, aby bylo možné pozastavovat řídičské oprávnění i pro jiné druhy výživného, a zejména pro výživné na zletilé dítě. Výživné pro zletilé i nezletilé dítě má stejný účel a proto si myslím, že není vhodné limitovat tento způsob stanovením nějaké věkové hranice. Všechny druhy vyživovací povinnosti se stanovují proto, že oprávnění nemají dostatek vlastních finančních prostředků.⁹² Mají tedy stejný účel, a proto by bylo

---

⁹² Výjimkou zde může být výživné mezi manžely podle ustanovení § 697 OZ, které má za účel hlavně vyrovnat hmotnou a kulturní úroveň mezi manžely. Toto výživné je možné je nařídít i v případě, kdy se méně movitější z manželů užívá sám.

vhodné, aby všechny typy vyživovací povinnosti bylo možné vymáhat stejnými způsoby, tedy i pozastavením řídičského oprávnění.

Výkon rozhodnutí ukládáním pokut není tak sporným, jako exekuce pozastavením řídičského oprávnění, nicméně i zde nalezneme nedostatky. Procesní úprava jako taková je propracovanější, neposkytuje tolik neřešených situací jako ustanovení o pozastavení řídičského oprávnění, a pokud ano, tak dnes je již většina diskutabilních otázek řešena soudním rozhodováním.

Jisté limity však představuje právní úprava zaplacených pokut. Může se stát, že ačkoli povinný rozhodnutím uloženou povinnost splní, přesto bude nucen platit i pokutu. Pokud oprávněný podá návrh na nařízení výkonu rozhodnutí, soud nezkoumá, zda dlužník opravdu neplní a usnesením nařídí povinnému, aby zaplatil pokutu. Vybrané pokuty připadají státu, a ani v případě, kdy byly nařízeny proti smyslu zákona, je nelze dlužníkovi vrátit. Dlužník se může bránit pouze dalším soudním postupem, a to náhradou škody proti oprávněnému. Takováto úprava je velmi nespravedlivá a soudu by měla být v těchto případech přiznána oprávnění zaplacené pokuty povinnému vrátit.

Dalším zajímavým bodem, který zároveň odpovídá na druhou výzkumnou otázku je fakt, že pokuty připadají státu a nelze je, na rozdíl od věci péče soudu o nezletilé, použít na úhradu nákladů a náhrady škody oprávněného. I zde se další postup ve věci prodlužuje a oprávněný se svých zájmů musí složitě dobírat přes další řízení o náhradě škody. Proto by měla být zavedena možnost náhrady nákladů a vzniklé škody z již vybraných pokut.

6. Bibliografie

Monografie

- GROSSOVÁ, Marie. *Exekuce v současné právní praxi*. 1. vydání. Praha: Linde, 2006.
- HLAVSA, Petr. *Exekuční řád*. 3. vydání. Praha: Linde, 2005.
- HLAVSA, Petr a kol. *Exekuční řád a předpisy související*. 1. vydání. Praha: Leges, 2013.
- JEŽEK, Martin. *Jak vyzrát na exekuce*. 1. vydání. Brno: Bizbooks, 2013.
- KURKA, Vladimír. *Přehled judikatury ve věcech výkonu rozhodnutí a exekuce*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2013.
- KURKA, Vladimír. *Výkon rozhodnutí v soudním řízení*. 1. vydání. Praha: Linde, 2006.
- NOVOTNÝ, Pavel. *Exekuční řád*. 1. vydání. Praha: Grada, 2001.
- RADKOVÁ, Martina. *Exekuce jiné pohledávky*. 1. vydání. Praha: Linde, 2009.
- SCHELLEOVÁ, Ilona. *Exekuční řízení*. 1. vydání. Praha: Eurolex Bohemia, 2005.
- SCHELLEOVÁ Ilona. *Exekuce v zrcadle právních předpisů*. 1. vydání. Ostrava: Key Publishing, 2007.
- SCHELLEOVÁ, Ilona a kol. *Exekuce*. 1. vydání. Ostrava: Key Publishing, 2008.
- TRIPES, Antonín. *Exekuce v soudní praxi*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2006.
- WINTEROVÁ, Alena a kol. *Civilní právo procesní*. 4. aktualizované vydání, doplněné o předpisy evropského práva. Praha: Linde Praha, 2006.

Komentáře

- DRÁPAL, Ljubomír, BUREŠ, Jaroslav a kol. *Občanský soudní řád I, II Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009
- KASÍKOVÁ, Martina a kol. *Exekuční řád. Komentář*. 3. vydání. Praha : C. H. Beck, 2013
- SVOBODA, Karel a kol. *Občanský soudní řád. Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013
- ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní zákoník*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012

Časopisy

DOLEŽALOVÁ, Lenka. Zásadní změny v exekučním řízení. *Bulletin advokacie*, 2012, roč. 19, č. 12, s. 28-30.

KORBEL, František, PRUDÍKOVÁ, Dana. Velké změny exekučního práva od 1. ledna 2013. *Právní rozhledy*, 2013, roč. 21, č. 1, s. 1-2.

VESELÝ, Jan. Způsoby provedení exekuce podle zákona o soudních exekutorech se zaměřením na odchylky od úpravy v občanském soudním řádu. *Právní rozhledy*, 2001, roč. 9, č. 10, s. 14-15.

ZAPLETAL, Jiří. *Několik poznámek k nové úpravě soudní vynutitelnosti práv duševního vlastnictví*. *Právní rozhledy*, roč. 2006, č. 20, s. 753

Právní předpisy

Říšský zákon č. 79/1896 ř. z., o řízení exekučním a zajišťovacím

Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 233/1995 Z. z., exekučný poriadok, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 120/2001 Sb., zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních, ve znění pozdějších předpisů

Ustawa z dnia 7 września 2007 r., o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, ve znění pozdějších předpisů

Judikatura

Usnesení Městského soudu v Praze ze dne 13. 1. 1995, sp. zn. 14 Nc 857/94

Usnesení Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 29. 1. 2002, sp. zn. 18 Co 17/2002

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSSR ze dne 31. 3. 1969, sp. zn. 2 Cz 12/69

Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 16. 11. 1973, sp. zn. 3 Cz 53/73

Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 25. 5. 2004, sz. zn. 20 Cdo 1330/2003

Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 22. 9. 2005, sp. zn. 20 Cdo 2712/2004

Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 5. 4. 2006, sp. zn. 29 Oso 371/2005

Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 22. 11. 2006, sp. zn. 20 Cdo 2159/2006

Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 25. 2. 2009, sp. zn. 20 Cdo 2101/2007

Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 28. 6. 2011, sp. zn. 3814/2009

Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 20. 12. 2011, sp. zn. 20 Cdo 5162/2009

Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 18. 3. 2014, sp. zn. 21 Cdo 4289/2013

Nález Ústavního soudu ze dne 28. srpna 2002, sp. zn. IV. ÚS 233/02

Rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva ze dne 2. 12. 2014, sp. zn. 43978/09, Battista v. Itálie

Internetové stránky

BÁČOVÁ, Petra. *Všechno, co jste chtěli vědět o exekucích, ale báli jste se zeptat... 6. díl - exekuce pozastavením řidičského oprávnění* [online]. ekcr.cz, 29. října 2012 [cit. 15. května 2014]. Dostupné na <<http://www.ekcr.cz/1/aktuality-pro-media/890-vsechno-co-jste-chteli-vedet-o-exekucich-ale-bali-jste-se-zeptat-6-dil-exekuce-pozastavenim-ridicskeho-opravneni-29-10-2012?w=>>>.

BÁČOVÁ, Petra. *Počty exekucí klesají* [online]. ekcr.cz, 13. března 2013 [cit. 23. února 2015]. Dostupné na <<http://www.ekcr.cz/1/aktuality-pro-media/1086-pocty-exekuci-klesaji-13-3-2013?w=>>>.

BÁČOVÁ, Petra. *Soudní exekutoři vydali už 50 příkazů k pozastavení řidičáků* [online]. ekcr.cz, 24. 4. 2013 [cit. 18. 2. 2015]. Dostupné na <<http://www.ekcr.cz/1/aktuality-pro-media/1136-soudni-exekutori-vydali-uz-50-prikazu-k-pozastaveni-ridicaku-24-4-2013?w=>>>.

BENEŠ, Ondřej, ŠERÁ, Michaela. *Několik poznámek k aktuálním změnám v exekučním řádu a zavedení povinné předžalobní výzvy* [online]. epravo.cz, 11. 1. 2013 [cit. 5. 11. 2014]. Dostupné na <<http://www.epravo.cz/top/clanky/nekolik-poznamek-k>>.

aktualnim-zmenam-v-exekucnim-radu-a-k-zavedeni-povinne-predzalobni-vyzvy-88306.html>.

Dlužnik placący połowę alimentów nie straci prawa jazdy [online]. lex.pl, 19. 8. 2011 [cit. 17.

2. 2015]. Dostupné na <<http://www.lex.pl/czytaj/-/artykul/dluznik-placacy-polowe-alimentow-nie-straci-prawa-jazdy>>.

KOCIÁN, ŠOLC, BALAŠTÍK, ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘ, S.R.O. *Co se změnilo od 1. 1.*

2013 [online]. epravo.cz, 7. 1. 2013 [cit. 5. 11. 2014]. Dostupné na <<http://www.epravo.cz/top/clanky/co-se-zmenilo-od-1-1-2013-88312.html>>.

KLAUS, Václav. *Prezident vetoval novelu trestního zákoníku* [online]. klaus.cz, 17. 9. 2012

[cit. 5. 11. 2014]. Dostupné na <<http://www.klaus.cz/clanky/3186>>.

SOBCZAK, Krzysztof. *Zatrzymają dłużnikowi alimentacyjnemu prawo jazdy, ale inaczej*

[online]. lex.pl, 13. 7. 2011 [cit. 17. 2. 2015]. Dostupné na <<http://www.lex.pl/czytaj/-/artykul/zatrzymaja-dluznikowi-alimentacyjnemu-prawo-jazdy-ale-inaczej>>.

VÁLOVÁ, Irena. *ESLP: Odebrání osobního dokladu kvůli dluhům je porušením lidských*

práv [online]. ceska-justice.cz, 8. 12. 2014 [cit. 17. 2. 2015]. Dostupné na <<http://www.ceska-justice.cz/2014/12/eslp-odebrani-osobniho-dokladu-kvuli-dluhum-je-porusenim-lidskych-prav/>>.

Ostatní

Sněmovní tisk č. 537

Sněmovní tisk č. 584

Abstrakt

Hlavním cílem diplomové práce je analýza dvou způsobů výkonu rozhodnutí, exekuce pozastavením řídičského oprávnění a výkonu rozhodnutí ukládáním pokut. Tyto způsoby výkonu rozhodnutí jsou sjednoceny kritériem nepřímosti, které je v práci dále objasněno.

Diplomová práce vychází jak z exekučního řádu, tak i z občanského soudního řádu a zaměřuje se na dva výše uvedené způsoby výkonu rozhodnutí. První z nich, pozastavení řídičského oprávnění, je upravené výlučně v exekučním řádu, zejména v ustanovení § 71a EŘ. Druhý, výkon rozhodnutí ukládáním pokut, upravuje primárně občanský soudní řád v ustanovení § 351 a další souvislosti nalezneme i v exekučním řádu.

První kapitola představuje úvod do nepřímých způsobů výkonu rozhodnutí. Druhá kapitola definuje nepřímost těchto způsobů a vymezuje vybrané instituty oproti ostatním způsobům výkonu rozhodnutí. Třetí kapitola se věnuje exekuci pozastavením řídičského oprávnění, je zde analyzováno příslušné znění zákona a popsány další aspekty tohoto institutu. Čtvrtá kapitola rozebírá výkon rozhodnutí ukládáním pokut.

V závěru práce jsou komparovány oba způsoby výkonu rozhodnutí. V této souvislosti je také zhodnocena vhodnost rozebírané právní úpravy a jsou zde nastíněna také některá doporučení pro její případné novelizace.

Abstract

The main aim of the thesis is to analyze two types of execution of the decision, execution by suspension of driving license and execution by deposition fines. These two kind of execution of decisions are unified with criterion of indirectness, which is in thesis further analyzed.

The thesis is based on both the Code enforcement and from the civil procedure and focuses on the two aforementioned methods of enforcement.

The first chapter, suspension of driving license, is governed exclusively in section 71a Act. No. 120/2001 Coll. Second, execution by deposition fines is primarily governed by the section 351 Act. No. 99/1963 Coll., other connections can be found in Enforcement code.

The first chapter introduces indirect methods of enforcement. The second chapter defines the indirectness of those methods and defines the selected institutes compared to other kinds of enforcement. The third chapter is devoted to the execution of suspension of driving license, there is analyzed relevant wording of the Act and described other aspects of this institute. The fourth chapter analyzes the execution by decision fines.

In conclusion are compared both methods of enforcement. In this context, it is also evaluated the suitability of the discussed legislation and there are outlined some recommendations for its possible amendment.

Seznam klíčových slov

výkon rozhodnutí, exekuce, nepřímé způsoby výkonu rozhodnutí, pozastavení řidičského oprávnění, výkon rozhodnutí ukládáním pokut, nezletilé dítě, sousedská práva

List of keywords

execution, indirect methods of execution, suspension of driving license, execution by deposition fines, minor child, neighboring rights

Příloha č. 1: Žádost o informace Exekuční komora České republiky

Dobrý den,

jmenuji se Kristýna Poláková a píši diplomovou práci na téma nepřímých výkonů rozhodnutí se zaměřením na institut pozastavení řídičského oprávnění.

Pro svoji práci bych potřebovala některé statistické údaje týkající se tohoto institutu. Ráda bych zjistila, kolik exekucí týkajících se pozastavení řídičského oprávnění bylo nařízeno za roky 2013 a 2014. Dále bych potřebovala vědět, kolik exekucí již bylo zastaveno či ukončeno (pro zaplacení, případně návrhem na zastavení ze strany dlužníka - nejlépe obojí odděleně, pokud toto Vaše statistiky obsahují) a kolik exekucí na pozastavení řídičského oprávnění stále běží.

Na Vašem webu jsem se dočetla, že teprve sbíráte data o počtu exekucí za rok 2014, a tato data budou známa až v průběhu března. Tudíž bych se ráda zeptala, zda mi již nějaká údaje můžete podat teď (například za rok 2013), anebo jestli se na Vás mám obrátit až v březnu.

Jestliže je to nutné, dodávám, že podávám žádost ve smyslu zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím.

Děkuji a přeji hezký den

Kristýna Poláková

Příloha č. 2: Odpověď mluvčí Exekuční komory ČR

Dobrý den,

veškerá dostupná statistická data naleznete na webových stránkách Exekutorské komory ČR. Jiné údaje nejsou k dispozici.

S pozdravem

Petra Báčová

tisková mluvčí

Exekutorská komora ČR

tel.: 210 311 000

e-mail: mluvci@ekcr.cz

www.ekcr.cz

Příloha č. 3: Žádost o informace Ministerstvo spravodlivosti SR

Dobrý den,

jmenuji se Kristýna Poláková a píši diplomovou práci na téma nepřímých výkonů rozhodnutí se zaměřením na institut pozastavení řídičského oprávnění.

Ráda bych porovnávala slovenskou a českou úpravu a pro svoji práci bych potřebovala některé statistické údaje týkající se tohoto institutu. Ráda bych zjistila, kolik exekucí týkajících se pozastavení řídičského oprávnění bylo nařízeno za roky 2013 a 2014. Dále bych potřebovala vědět, kolik exekucí již bylo zastaveno či ukončeno (pro zaplacení, případně návrhem na zastavení ze strany dlužníka - nejlépe obojí odděleně, pokud toto Vaše statistiky obsahují) a kolik exekucí na pozastavení řídičského oprávnění stále běží.

Pokud je to nutné, dodávám, že jde o žádost podle zákona č. 211/2000 Z. z., o slobodnom prístupe k informáciám

Děkuji a přeji hezký den

Kristýna Poláková

Příloha č. 4: Odpověď Ministerstvo spravodlivosti SR

MINISTERSTVO SPRAVODLIVOSTI SLOVENSKEJ REPUBLIKY
Právny odbor

Bratislava, 04.02.2015
Ev. č.: 74/2015-34-I

ROZHODNUTIE

o odmietnutí - neprístupnení informácie

Ministerstvu spravodlivosti Slovenskej republiky ako povinnej osobe podľa § 2 ods. 1 zákona č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o slobode informácií) v znení neskorších predpisov bola dňa 26.01.2015 doručená (dňa 29.01.2015 doplnená) žiadosť o sprístupnenie informácií podaná žiadateľkou – Kristýna Poláková, Na Větru 911, 563 01 Lanškroun, Česká republika. Uvedená žiadosť bola zapísaná do evidencie vedenej podľa § 20 zákona č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o slobode informácií) v znení neskorších predpisov pod č. 74/2015-34-I. Po preskúmaní obsahu tejto žiadosti Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky ako povinná osoba týmto podľa § 18 ods. 2 a § 22 ods. 1 zákona č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o slobode informácií) v znení neskorších predpisov v spojení s § 46 a § 47 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov vydáva toto

rozhodnutie:

Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky v nadväznosti na ustanovenie § 3 ods. 1 zákona č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o slobode informácií) v znení neskorších predpisov žiadosti žiadateľky - Kristýna Poláková, Na Větru 911, 563 01 Lanškroun, Česká republika, doručenej elektronicky dňa 26.01.2015 (doplnenej dňa 29.01.2015), v ktorej požadovala sprístupnenie informácií, cit.:

„píši diplomovou práci na téma nepřímých výkonů rozhodnutí se zaměřením na institut pozastavení řídičského oprávnění.

Ráda bych porovnávala slovenskou a českou úpravu a pro svoji práci bych potřebovala některé statistické údaje týkající se tohoto institutu. Ráda bych zjistila, kolik exekucí týkajících se pozastavení řídičského oprávnění bylo nařizeno za roky 2013 a 2014. Dále bych potřebovala vědět, kolik exekucí již bylo zastaveno či ukončeno (pro zaplacení, případně návrhem na zastavení ze strany dlužníka- nejlépe obojí odděleně, pokud toto Vaše statistiky obsahují) a kolik exekucí na pozastavení řídičského oprávnění stále běží.“

nevyhovuje, a tým na základe predmetnej žiadosti **požadované informácie v celom rozsahu nesprístupňuje, nakoľko informácie požadované v žiadosti nemá k dispozícii.**

Odôvodnenie

Ministerstvu spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo“) bola dňa 26.01.2015 doručená (dňa 29.01.2015 doplnená) žiadosť o informácie (ďalej len „žiadosť“) žiadateľky - Kristýna Poláková, Na Větru 911, 563 01 Lanškroun, Česká republika (ďalej len „žiadateľ“), v ktorej požadovala sprístupnenie informácií, cit.:

„píši diplomovou práci na téma nepřímých výkonů rozhodnutí se zaměřením na institut pozastavení řídičského oprávnění.

Ráda bych porovnávala slovenskou a českou úpravu a pro svoji práci bych potřebovala některé statistické údaje týkající se tohoto institutu. Ráda bych zjistila, kolik exekucí týkajících se pozastavení řídičského oprávnění bylo nařízeno za roky 2013 a 2014. Dále bych potřebovala vědět, kolik exekucí již bylo zastaveno či ukončeno (pro zaplacení, případně návrhem na zastavení ze strany dlužníka- nejlépe obojí odděleně, pokud toto Vaše statistiky obsahují) a kolik exekucí na pozastavení řídičského oprávnění stále běží.“

Ministerstvo po posúdení obsahu žiadosti a striktné vychádzajúc z jej obsahu dospelo k nasledovnému právnenému názoru.

Podľa ustanovenia § 3 ods. 1 zákona č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o slobode informácií) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 211/2000 Z. z.“), *každý má právo na prístup k informáciám, ktoré majú povinné osoby k dispozícii.*

Povinná osoba, okrem informácií, ktoré je povinná zverejniť podľa ustanovenia § 5 zákona č. 211/2000 Z. z., sprístupňuje aj ďalšie informácie, pokiaľ sa na ne nevzťahuje obmedzenie prístupu k informáciám podľa ustanovenia § 8 (ochrana utajovaných skutočností), ustanovenia § 9 (ochrana osobnosti a osobných údajov), ustanovenia § 10 (ochrana obchodného tajomstva), ustanovenia § 11 (ďalšie obmedzenia prístupu k informáciám), ustanovenia § 12 (podmienky obmedzenia).

Podľa ustanovenia § 15 ods. 1 zákona č. 211/2000 Z. z., *ak povinná osoba, ku ktorej žiadosť smeruje, nemá požadované informácie k dispozícii a ak má vedomosť o tom, kde možno požadovanú informáciu získať, postúpi žiadosť do piatich dní odo dňa doručenia žiadosti povinnej osobe, ktorá má požadované informácie k dispozícii, inak žiadosť odmietne rozhodnutím (§ 18).*

Zmyslom a účelom právnej úpravy zákona č. 211/2000 Z. z. bola realizácia základného práva zakotveného v čl. 26 Ústavy Slovenskej republiky, ktorý garantuje právo na informácie ako základné právo nevyhnutné pre riadne fungovanie demokratickej spoločnosti, a to najmä poskytnúť informácie týkajúce sa rozhodovania o právach a povinnostiach fyzických a právnických osôb a o hospodárení s majetkom a verejnými finančnými prostriedkami zo štátneho rozpočtu.

Vo vzťahu k požadovaným informáciám ministerstvo konštatuje, že nimi nedisponuje. Uvedené tvrdenie odôvodňuje tou skutočnosťou, že žiadateľkou požadované informácie štatisticky nesleduje a ani žiadnym iným spôsobom neevviduje.

Vychádzajúc z uvedeného ministerstvo ako povinná osoba v nadväznosti na ustanovenie § 3 ods. 1 zákona č. 211/2000 Z. z. dospelo k záveru, že predmetnej žiadosti o informácie nie je možné vyhovieť a požadované informácie sprístupniť, nakoľko nimi nedisponuje

Ministerstvo ako povinná osoba po tom, čo dospelo k záveru, že požadované informácie nemá k dispozícii, sa s prihliadnutím na § 15 ods. 1 zákona č. 211/2000 Z. z. zaoberalo aj možnosťou postúpenia žiadosti inej povinnej osobe, ktorá by požadované informácie mohla mať k dispozícii. Avšak vzhľadom na charakter predmetnej žiadosti muselo ministerstvo konštatovať, že nemalo možnosť uvedenú žiadosť postúpiť inej povinnej osobe. Z toho dôvodu postupovalo podľa § 18 ods. 2 zákona č. 211/2000 Z. z.

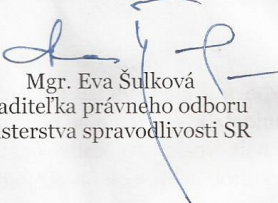
Vzhľadom na všetky vyššie uvedené skutočnosti ministerstvo rozhodlo vo veci vybavenia žiadosti žiadateľky tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

Poučenie

Proti tomuto rozhodnutiu možno podľa § 19 ods. 1 a 2 zákona č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o slobode informácií) v znení neskorších predpisov podať v lehote 15 dní od jeho doručenia (oznámenia) rozklad, a to povinnej osobe, ktorá toto rozhodnutie vydala, teda Ministerstvu spravodlivosti Slovenskej republiky, so sídlom Župné námestie 13, 813 11 Bratislava.

Podľa § 61 ods. 1 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov má včas podaný rozklad proti tomuto rozhodnutiu odkladný účinok.

Mgr. Eva Šulková
riaditeľka právneho odboru
Ministerstva spravodlivosti SR

Rozhodnutie je vydané pre:

1. Kristýna Poláková, Na Větru 911, 563 01 Lanškroun, Česká republika
2. do spisu: Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, so sídlom Župné námestie 13, 813 11 Bratislava

Příloha č. 5: Žádost o informace Městský úřad Lanškroun

Dobrý den,

jmenuji se Kristýna Poláková a píši diplomovou práci na téma nepřímých výkonů rozhodnutí se zaměřením na institut pozastavení řídičského oprávnění.

Pro svoji práci bych potřebovala některé statistické údaje týkající se tohoto institutu. Ráda bych zjistila, kolik řídičských průkazů již bylo pozastaveno podle ustanovení § 71a zákona č. 120/2001 Sb., exekučního řádu ve Vašem obvodu, a zda jste již nějaké řídičské průkazy vraceli v souvislosti s ukončením exekuce.

Jestliže je to nutné, dodávám, že podávám žádost ve smyslu zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím.

Děkuji a přeji hezký den

Kristýna Poláková

Příloha č. 6: Odpověď Městský úřad Lanškroun

MĚSTSKÝ ÚŘAD LANŠKROUN

nám. J. M. Marků 12, Lanškroun – Vnitřní Město, 563 16 Lanškroun, www.lanskroun.eu

Odbor dopravy a silničního hospodářství

Oprávněná úřední osoba: Helena Poláková
Telefon: 465 385 201
E-mail: helena.polakova@lanskroun.eu
Čj.: MULA 11662/2015
Počet listů dokumentu: 1
Počet listů příloh: 0
Spisový znak: 52.2

Kristýna Poláková
Na Větru 911
563 01 Lanškroun

V Lanškrouně dne 7. dubna 2015

Sdělení k žádosti o statistické údaje

Městský úřad Lanškroun, odbor dopravy a silničního hospodářství, dne 07.04.2015 obdržel Vaši žádost o poskytnutí statistických údajů týkajících se pozastavení řidičského oprávnění podle ustanovení § 71a zákona č. 120/2001 Sb., exekučního řádu.

Vámi požadované informace Vám, bohužel, nemůžeme poskytnout, neboť z centrálního registru řidičů „ELIŠKA“ statistické údaje o počtu pozastavených řidičských oprávnění nelze získat. Tedy Vámi požadované informace nemáme k dispozici.

S pozdravem

MĚSTSKÝ ÚŘAD
LANŠKROUN

Helena Poláková
referent odboru dopravy a silničního hospodářství